

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Več sistema v gospodarstvo

»Vladati se pravi formalirati politiko in uporabiti politično tehniko ter od te politike toliko uresničiti, kolikor je gotovo, da vas bo javnost podprla. Vladati se pravi: prepričati, voditi, žrtvovati in stalno proučevati, ker je morda največja naloga državnika, da vzgaja ljudi.« (Franklin Roosevelt 1. marca 1933.)

»Ali je mogoče izvesti velike izpremembe z metodami, ki so jih uporabljale minule generacije? Jaz mislim, da ne. Narod zahteva, da vodijo ljudje temeljitega znanja, ki se oprimejo novih idej, moške, polni idealizma in tovarštva; to se pravi, vladanje je prenehalo, a začelo se je vodstvo. Ako me vprašate, kako bo mogoče najti takšne moške, vam odgovorjam, da jih prinesejo na plan razmere in naloge. (Walter Elliot 30. marca 1934.)

Dva sodobna gospodarska revolucijonarja, Roosevelt in angleški kmetijski minister Elliot sta tako s kratkimi besedami zajela potrebe vsakršne današnje politike, tudi gospodarske. Od politike smemo uresničiti le toliko, kolikor nam je od strani javnosti zagotovljene podpore. Danes je potrebno vodstvo, ne več vladanje, ne več golo taktiziranje, potrebni so ljudje temeljitega znanja. Potrebni so moške prežeti z idealizmom, moške širokega obzorja, ki tako stopijo pred javnost z velikimi jasnimi načrti. Pri vsakem javnem delu, pri vsakem zakonskem načrtu je potrebna solidnost. Narod mora prav danes, ko ne verjame v stalnost nikake pravne ustanove, ko pogosto je dvomi o upravičenosti pridobljenih pravic, ko se mu spričo bežnih izprememb v vsem socialnem življenju in nestalni razmeri majoje vsi pojmi, najti vsaj v državnih ukrepih več stalnosti in trdnosti. Vsaj zakoni morajo držati, in to ne za mesece ne za čas od vlade do vlade, ki si tako pogosto sledijo druga drugi, ampak leta in leta.

Zakonodavstvo mora biti zgrajeno v določen sistem in sistema brez enotne vodilne ideje ni. Če kje, je sistem potreben v gospodarskem zakonodavstvu. Zalibog tega sistema, te idejne enote niti v naši gospodarski politiki ni. Vedno in vedno poudarjamo, da smo kmetijska država, in to je mlada, ki nima zadostne kapitala, a kaj smo v resnici storili, da gospodarstvo kmečke družine, te prve celice naše države, v resnici dvignemo, da mu zagotovimo obstoj, da pospešimo zbiranje res domačega narodnega kapitala? Kaj smo storili res velikopoteznega v korist našega združništva, kamor naj bi se ta kapital stekal?

Posebno v krajih, kjer je bilo doslej kreditno gospodarstvo prav malo razvito in ki jim gre tudi v gospodarski zakonodaji vendar odločujoča beseda, kažejo hvaljevredno do vzetnost za vse nove izsledke in načrte v naprednejših in starejših državah. Ta dovtetnost kaže voljo po napredku in odkriva notranjo življensko energijo tega življa. Toda privzemanje tujih pridobitev in ustanov se pogosto vrši preprosto, preenostavno, pogosto se izpremeni v enostavno posnemanje, ki ne upošteva dejanskega stanja v vsej državi. Ta pojav je deloma razumljiv, če upoštevamo miselnost ljudi, ki so zrastle in bili vzgojeni v priprostitih in enostavnih razmerah narodno zaokrožene zajednice z enostavnim državnoupravnim aparatom in nekompleksiranim gospodarstvom.

Po zedinjenju in združitvi s pokrajinami z drugačno kulturo in drugačno gospodarsko strukturo se je vse kulturno in gospodarsko življenje zelo kompliciralo. Državnikom so bile stavljenе nove naloge. Treba je bilo ustvariti pravno podlago, ki bi omogočala prekoristno prelivanje kulturnih in gospodarskih sokov iz dežele v deželo. Ze priprto razum nam pove rešitev: ta zakonska podlaga mora biti čim širša, da lahko omogoči te tokove z različnimi tradicijami. Kar je bilo ustvarjenega, da prelivanje narodnega bogastva iz pokrajine v pokrajino olajša ali zagoljta gospodarske vrzeli v gospodarsko primitivnejših krajih, bi bilo treba postaviti na solidno podlago že obstoječega, nikakor pa ne ustvarjati praznot z nivelacijo na nižji stopnji, ki podira vrhove že trdnih stavb in po nepotrebnem ustvarja nerazpoloženje.

Jugoslovanski integralist dr. Nikola Stojanović ugotavlja v svoji knjigi »Naša politika«, da so najboljši politični sistemi brez uspeha, ako nima uspeha gospodarska politika. »Toda prav zato ni nikjer tako potrebno sistematično pripravljati zakonov in tečajev družabnega življenja, nikjer se ni treba tako varovati diletanstva kakor prav na tem področju. Glavna karakteristika vsega našega gospodarskega delovanja je bila v tem, da je prišlo do velikih rešitev brez izčrpane proučitve, da je bilo skoro vse improvizacija.«

Spričo naših gornjih ugotovitev, ki jih potrjujejo tudi izvajanja tega jugoslovanskega nacionalista, je hvale vredno, da je trgovinski minister izročil osnutek načrta za hranilniški zakon v proučitev gospodarskim korporacijam. Vsak zakonski načrt zahteva temeljite proučitve, da bo gospodarskih improvizacij je enkrat konec. Mi bi zaenkrat opozorili samo na eno organsko hibo tega zakonskega načrta. Predstavniki vlade so ob raznih priložnostih izjavili, da je prva naloga sedanjih narodnih skupščin, da pripravijo zakon o dekoncentraciji. Pripravljeni zakonski načrt o običinskih hranilnicah ni po svoji sedanjosti zasnovi v skladu z napovedano politično-upravno dekoncentracijo. Jasno je, da je politična dekoncentracija brez gospodarske samo relativnega pomena; saj druga drugo izpolnjujeta in omogočata. Načrt namreč ne predvideva ne banovinskih ne okrajnih hranilnic, čeprav te že obstoje; nadalje podrejuje običinske hranilnice neposrednemu nadzorstvu ministra ter dovoljuje hranilnicam vlagati denar samo v privilegi-

Za severnim Kitajem - Mongolija

Japonska armada že prodira ...

Japonci se prav nič ne zmenijo za velesile - Kaj misli sovjetska Rusija

Pokojni japonski minister Tanaka, ki je izdelal načrt za postopno zasedbo Kitaja

Medtem ko se opaža neko zbiranje diplomatskih sil, ki se posvetujejo o položaju na Daljnem vzhodu, je japonska armada zbrala za Velikim zidom 40.000 mož, o katerih japonska vlada trdi, da bodo zamenjali japonske čete, ki so doslej delale službo v severnem Kitaju, čemur pa nihče ne verjame.

Japonski častniki, ki pripadajo posadki rušilcev, ki so vsidrani v kitajskem pristanišču Tjencinu, proučujejo reko, ki se tamkaj izliva v morje, z namenom, da bi se zgradile posebne rečne ladje za prevoz japonskih čet v notranjost. Obenem bodo Japonci zgradili na železnici, ki veže Tjencin z mandžursko postajo Sanghajkvan, drugi tir, ki bo seveda prav tako služil za transport čet. Na ta način se bodo lahko cele divizije v najkrajšem času dovažale z japonskega polotoka Kvantunga v severni Kitaj.

Te priprave, ki jih vodi general Doihara, nimajo samo namena, da spravijo pod japonsko oblast severni Kitaj, ampak se morejo smatrati tudi kot priprava za okupacijo tako zvanega Caharja, to je notranje ali, z drugim imenom, kitajske Mongolije (zunanja Mongolija, ki leži severno, je že pod sovjetskimi vplivi). Doihara je sploh pristal na odločnejše politike, ki gre v prvi vrsti za tem, da bi se Japonska čim hitreje polastila kitajske Mongolije. V kitajski Mongoliji je namreč v zadnjem času nastalo neko gibanje, ki ga vodi mongolski princ Teh. Ta princ je v zadnjem času osnoval mongolsko vlado v budističnem samostanu v Pajling Miao, ki je nominalno podvržena Nankingu, v resnici pa gre za tem, da bi se osnovala svobodna Mongolija, h kateri bi princ Teh rad pritegnil tudi zunanjo Mongolijo, ki je že kakih 13 let pod protektoratom ruskih sovetov. Tega seveda nečejo ne Rusi ne Japonci. Zato se je Japonska sedaj odločila, da poseže hitro vmes in prepreči tak neodvisni Mongolijo, Rusi pa so seveda nejevoljni, ker jih je Japonska prehitela ...

Vrata Rusije v Kitaj - zasedena

Tako sta princ Teh kakor tudi poveljnik kitajskih čet v Caharju, Sun Ce Hvan, sklenila, da se japonski invaziji s silo upre. General Sun Ce Hvan je ukazal vsem uradnikom in vojskim poveljnikom Mongolije, naj streljajo na vsakega mandžurskega uradnika ali agenta, ki bi se pokazal v Caharju. Princ Teh pa poziva k odporu svoje mongolske kočevnike.

Zaradi tega so splošno mnenja, da so japonski vojaki, ki se zbirajo počasi v Pekingu in Kalganu,

namenjeni za ekspedicijo v Mongolijo. Generalni štab japonske armade v severnem Kitaju je sklenil, da se morajo kitajski vojaški čaharskega poveljnika Sun Ce Hvana smatrati kot »navadni roparji«, in iz Kalgana se pomika proti Mongoliji že prva japonska motorizirana kolona. Kalgan, vrata iz Rusije v Kitaj, so pa Japonci že popolnoma zasedli in ga bočejo izgraditi v močno japonsko letalsko postajo.

V Pekingu - „avtonomna vlada“

V ostalem severnem Kitaju pa se japonske vojaške oblasti obnašajo čedalje bolj ostro in zahtevajo, da mora kitajski diktator Cankajšek nemudoma zapovedati, da tudi poslednji kitajski uradnik zapusti deželo. Železnice so vse v rokah Japoncev. V Pekingu samem Japonci še niso ustanovili nobene vlade, pač pa se pripravljajo razglasiti avtonomije od strani Kitajcev, kateri so od nekdaj bili sovražni Cankajškovim vladam v Nankingu. Na čelo avtonomne vlade Pekinga in vsega severnega Kitaja, torej province Sansi, Hopei, Cahar in Suijan, naj bi stopil Kitajec Jen Ci San. Jen Ci San je seveda Japoncem zelo ljub in zato njegovo avtonomistično gibanje z vsemi silami podpirajo, ker gre v prilog njihovu načrtu, da bi se na Daljnem vzhodu osnovala zveza med Nankinom, neodvisnim severnim Kitajem in Mandžurijo, seveda pod japonskim vodstvom.

Francija se bo otepala Nemčije

17 milijard za obmejne utrdbe ...

120 m pod zemljo trdnjave in železnice - 20.000 km telefona

Pariz, 18. jun. TG. »Agence Economique et cart, predsednik vojaškega odbora francoskega parlamenta, ki se je nekaj časa mudil na francosko-nemški meji in je tam nadziral obrambne utrdbe, ki so bile zadnja leta postavljene vzdolž meje, se je vrnil v prestolico in dal poročevalcu »Matina« zelo zanimive podatke o utrdbah, ki jih je Francija v interesu varnosti morala zgraditi na svoji vzhodni meji.

Poslanec je dejal, da naj bo francoski narod miren. Francoske vlade so storile svojo patriotično dolžnost. Pet milijard 160 milijonov frankov (skoraj 17 milijard Din ali dva naša državna proračuna. Op. ured.) je francoski narod vložil v zgradbo obmejnih utrdb, ki naj preprečijo, da bi se še enkrat ponovila katastrofa, ki je zadela severno Francijo v svetovni vojni. Obrambni zid se začel pri Rokavskem zalivu in gre vzdolž meje do Belforta. Najbolj

Italijanski očitki Angliji:

„Nas so silili v Trst, sami pa so si delili Afriko“

„Danes nas strašijo z germanstvom in slovanskostvom, da bo segli po Abesiniji“

Pariz, 18. jun. TG. »Agence Economique et Financiere« priobčuje zelo zanimivo izjavo odlične fašistične osebnosti v Rimu glede ciljev, ki jih Italija zasleduje v Abesiniji. Dotična osebnost je namreč jasno izpovedala dopisniku francoskega lista, »da mora sedaj Mussolini popravljati napake, ki jih je pri pogajanjih za mir napravila strahopetna in kratkovidna italijanska diplomacija. L. 1915, ko je Italija na strani zaveznikov vstopila v svetovno vojno, je dobila od strani Anglije in Francije daljnosežne obljube tudi v Afriki. Toda, ko je bilo vojne konec in ko je bilo treba razdeliti nemške kolonije v Afriki, je predvsem

angleška diplomacija neprestano čarala pred očmi italijanskih državnikov važnost Trsta in Reke ter sploh jadranske obale, češ da naj Italija izkoristi to priliko, da popravi sto let stare krivice in osvobodijo svoje podjarmljene sorokaje ob Jadranu in si ustvari stratežne meje proti srednji Evropi. Italijanski državniki so v svoji kratkovidnosti šli na ta led, se zarili v Trst in Reko, medtem ko sta si Anglija in Francija mirno med seboj porazdeljevali ogromne pokrajine v Afriki.

Mussolini hoče to napako sedaj popraviti in Italiji dati kolonije, ki so za njen obstanek in razvoj neobhodno potrebne. Mussolini zahteva sedaj izpolnitev l. 1915 danih obljub in smatra, da je Abesinija vredna tistih potokov krvi, ki jih je italijanska mladina v svetovni vojni prelila za skupno zmago. Toda ravno tako, kakor pri pogajanjih za mir, se naenkrat zopet slišijo glasovi iz Londona, češ, naj se Italija nikar ne spušta v kakšne avanture v Afriki, ker da je njena zgodovinska in kulturna naloga, da brani evropsko civilizacijo na Brennerju in na Jadranu. Angleška diplomacija nas je zopet začela strašiti z germanstvom in vseslovansko nevarnostjo. Zopet bi nas rada zapeljala v Evropi, da bi stali na straži za kakšne velike ideale ali za kakšne navidezne koristi, samo, da bi pustili na miru Afriko, kjer se vse ozemlje ni razdeljeno.«

»Toda Mussolini je v svojem zadnjem govoru jasno naznačil, da se ne bo pustil zapeljivati, da bi branil evropsko civilizacijo tam, kamor ga ne postavljata angleška diplomacija, med tem ko si bodo drugi osvajali kolonije. Dejaj je »da avstrijska neodvisnost nikakor ni problem, ki briga izključno le Italijo, ki bi ga ji radi Angleži in Francozi vsilili, ampak, da je to mednarodni problem, pri katerem morajo v svojem lastnem interesu sodelovati tudi druge države.« Italija bo storila, kolikor ji briga njo samo. Ostalo naj storijo druge države, če hočejo. Italija ne bo žandar nikogar, kajti ona ima poleg Avstrije, poleg germanske in vseslovanske nevarnosti še druge brige, ki so za njo mnogo bolj važne. Zato nikakor in pod nobenim pogojem ne bo pustila mimo te prilike, da v Abesiniji najde zadoščenje za sedaj že 20 let stare obljube in kruh za svojih 40 milijonov ljudi.«

»Temps «pa poroča iz Rima, da je stališče italijanske vlade glede Abesinije označeno v sledečih 2 točkah:

1. Italija se ne bo udeležila nobenih razgovorov o Abesiniji, če bi jih v Ženevi načela Zveza narodov.

2. Če bi pa Zveza narodov navzlic temu sprejela v razpravljanje italijansko-abesinski spor, bo Italija iz Zveze narodov izstopila.

Angleško - francoska pomorska pogajanja

Sporazum brez Francije

Odločno stališče pariške vlade

London, 18. jun. TG. Angleško - francoska pomorska pogajanja so se danes končala v predhodnem sporazumu, ki priznava nemškemu brodogradu 35 odstotni količnik angleškega brodograditve. Toda ta sporazum je samo začetek novih dolgotrajnih pogajanj, ker je jasno, da je nastop Nemčije kot pomorske sile odprl potrebo po novih razorožitvenih pogajanjih, kajti sicer obstaja nevarnost, da bodo pomorske velesile vržene v novo strašno tekmo v oboroževanju na morju, tekmo, ki bo morala izčrpati denarne sile vseh narodov. Današnji sporazum tiče torej »samo točke, o katerih so se pogajanja vodila«. Razgovori o »tehničnih podrobnostih«, to je o tipih novih nemških ladij in o njihovi oborožitvi, se bodo nadaljevali še ves teden.

rane banke. Te niso samo podržavljene, ampak tudi centralistično urejene. Gospodarski krogi se pritožujejo, da je njihova denarna politika preveč v skladu z njihovo centralistično upravno ureditvijo in da regulatorji odtoka vloženega denarja iz bank ne upoštevajo dovolj smeri preliva. Zakonski načrt bi bilo torej izpopolniti v tem smislu, da bi dokončno zagotovil obstoj banovinskih hranilnicam, ki bi jim bilo treba dati potrebno avtonomijo, da bi lahko svobodneje razpolagale z vlogami na svojem lastnem področju. Praksa je pokazala, da rabijo banovinske

uprave same za svojo finančno poslovanje oporo banovinskih hranilnic.

Tudi vprašanje zaščite kmeta in denarnih zavodov, s katerim je povezano vprašanje denarnega kredita, še vedno čaka na dokončno rešitev. Te dni je bil rok za obnovo kmečkih menic podaljšan do 1. septembra. Iz teh začasnih naredb se moramo končno pogumno povzeti do radikalne in celotne rešitve vprašanja zaščit in dolgov. To je prvi pogoj za redno poslovanje kreditnega gospodarstva. Brez kreditnega gospodarstva pa ni možno moderno gospodarstvo

Odločilni posveti v zgodovinskih trenutkih

Konferenca Male zveze v Belgradu

Na dnevnem redu: Rusija - Nemčija - Italija - Avstrija - Balkan

Belgrad, 18. jun. SE. Kakor je bilo že uradno omenjeno, bo tukaj v Belgradu 22. in 23. junija redni sestanek sveta Male zveze. Sestanka se bodo udeležili jugoslovanski ministrski predsednik Jevtić, češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in romunski zunanji minister Titulescu. Z ozirom na dejstvo, da se vrača dr. Beneš z dolgega popotovanja po sovjetski Rusiji in da je radi abesinskega spora italijanski diplomatski pritisk v Podonavju prenehal, vlada v tukajšnjih domačih in inozemskih političnih krogih veliko zanimanje za to zasedanje, ki bo tako, z ozirom na zadržanje Male zveze do sovjetske, kakor tudi do italijanske politike v Podonavju odločilnega pomena.

Dnevni red konference

Na dnevnem redu belgradskega sestanka bodo sledeča vprašanja:

1. Poročilo dr. Beneša o svojih razgovorih s sovjetskimi državniiki ter o vtisih, ki jih je dobil v Moskvi glede pripravljenosti sovjetske vlade, podpirati težnje držav Male zveze v Podonavju in na Balkanu. Trije zunanji ministri Male zveze bodo pretresali tudi vse načine, kako bi se to sodelovanje dalo praktično organizirati, če bi ga smatrali za koristnega.

2. Odmik italijanske diplomacije s podonavske fronte, odkar je Italija zaposlena za ureditvijo abesinskega spora je povzročil znatne spremembe v podonavski diplomatski strukturi, ki jih je treba na drobno premotriti. Dr. Beneš bo brez dvoma zastopal stališče, da je z ozirom na omenjeno dejstvo treba, tako pri Avstriji, kakor pri Madjarski nekoliko odnehati in jima omogočiti, da se prostovoljno udeležita podonavskega zbiranja, ki se danes ne vsi več toliko pod vodstvom Italije, kakor pod vodstvom Francije.

3. Tretja točka dnevnega reda bo pretres vprašanja odnošajev med Nemčijo in vele-

silami, oziroma med Nemčijo in raznimi podonavskimi in balkanskimi državami. V tej zvezi pridejo na dnevni red razprav vse iniciative nemške diplomacije v zadnjem času, ki so se čutile v Podonavju in na Balkanu. Zdi se, da bo dr. Beneš zagovarjal stališče, da je mogoče Madjarski dovoliti spremembe vojaških obveznosti, ki izvirajo iz mirovne pogodbe, pod pogojem, da vstopi v podonavski pakt, ker bi se na ta način odmejila od Nemčije.

Zunanji ministri Male zveze

4. Važno točko dnevnega reda bo tverilo vprašanje »habsburške klavzule«, ki jo Mala zveza želi spraviti v podonavski pakt. Tudi v tem pogledu vlada vtis, da bo češkoslovaški zunanji minister, ki se je pred svojim odhodom v Moskvo sestel z avstrijskim zunanjim ministrom Berger-Waldeneggom, in se vrača iz Rusije izredno utrjen v svojem občutku varnosti, predlagal, da bi morda ne kazalo vztrajati na tej klavzuli, čes, da smatra avstrijskega kanclerja in njegovega zunanjega ministra za dovolj pametna, da tega vprašanja ne bosta gonila, ko je čisto jasno, da bi sprožila proti sebi nemudoma vse odporne sile držav Male zveze.

5. Končno pride na obravnavanje tudi še stališče držav Balkanskega sporazuma do podonavskega pakta. V tem pogledu

je skrajno gotovo, da bo ostalo pri prvotnem sklepu, da mora namreč še pred podonavskim paktom biti podpisan sredozemski pakt, kakor to želi Turčija, in je Balkanska zveza, v kateri se nahajata Jugoslavija in Romunija, to izrečno poudarila.

Odmik Italije - pritisk Rusije

Vsekakor je treba še enkrat poudariti, da bo zasedanje sveta držav Male zveze v izredno važnem zgodovinskem trenutku, ko se je namreč Italija obremenila na svoji afriški fronti in je pokazala večjo brezbriznost v Podonavju, in ko je sovjetska Rusija, potem ko se je razbremenila na Daljnem vzhodu, pripravljena nastopiti naenkrat z veliko prodorno silo tako v Podonavju, kakor na Balkanu.

Kralj Karol v Pariz in v London

Pariz, 18. jul. TG. Listi javljajo, da je prišel v Pariz romunski zunanji minister Titulescu, da pripravi vse potrebno za polovanje romunskega kralja Karla, ki namerava oficijelno obiskati Francijo in Anglijo. Listi pristavljajo iz verodostojnega vira, da kralj Karol potovanja ne bo nastopil pred podpisom romunsko-sovjetskega pakta, za katerega dela veliko propagando francosko zunanje ministrstvo.

Beneš zopet doma

Praga, 18. junija. b. Zunanjeja ministra dr. Beneša so na povratku iz Rusije pozdravili na postaji zastopniki praškega mesta, predstavniki njegove stranke, parlamentarci, diplomati in mnogoštevilno občinstvo. Za navdušene ovacije in prisrčni pozdrav se je dr. Beneš zahvalil v kratkem govoru, v katerem je poudarjal, prisrčno sodelovanje med Češkoslovaško in Rusijo za okrepitev miru.

Narodna skupščina

Belgrad, 18. jun m. Tudi za današnjo skupščinsko sejo je vladalo še precejšnje zanimanje. Takoj prvi govornik Milivoje Isaković je obširno govoril o terorju, ki da se je izjavil proti vladnim kandidatom v drinski banovini. Govornik je imenoval kot krivce tudi duhovščino vseh veroizpovedi v državi. Nato je govoril Mahunk v obrambo zagrebskega nadškofa dr. Ante Bauera, ki je bil v narodni skupščini napadan radi znane spomenice. Govornik je izjavil, da stoji osebi nadškofa zelo blizu — dr. Mahunk je ravnatelj nadškofijskih posestev — vendar za časa verifikacijske debate njega ni hotel obiskati, da ne bi pozneje radi današnjega govora kdo dejal, da ima instrukcije od njega.

Za njim je dobil besedo pravosodni minister Kojčić, ki je odgovoril na izvajanja svojega predgovornika in izjavil, da vlada ne bo tolerirala v našem narodu kakih zlorab, ki bi se izvršile pod kakršnimkoli vplivom, niti pod vplivom duhovščine. Zatem je govoril Voja Gjorgjević, upravnik Glavne zveze srbskih kmetijskih združenj, o terorju, ki da ga je izjavljala opozicija proti vladnim poslancem. Nato je napadal duhovščino, za katero je trdil, da se je vse preveč eksponirala v volivni borbi. Dobesedno je dejal: »Pri tem je treba nekaj zabeležiti, in sicer, da smo namesto pobijane rimske-katoliškega klerikalizma ustvarili pravoslavni klerikalizem.« Za njim je dobil besedo Franjo Markšić, ki je prav tako, kakor vsi ostali, ostro napadel opozicijo in sarajevskega nadškofa dr. Sariča. Napadel je tudi duhovščino in ji zameril njeno agitacijo za opozicionalce. Prihodnja seja bo jutri ob 9.

Občni zbor »Merkurja«

Ljubljana, 18. junija. Nocoj je bil v Trgovskem domu občni zbor Trgovskega društva »Merkur«, katerega je vodil predsednik gosp. dr. Fran Windischer. Podpredsednik pa je bil gosp. Albin Smerkolj. Predsedniško poročilo je objavljeno v gospodarskem delu lista. Tajniško poročilo je podal gosp. Agnola. Posebno je poudaril, da bo v bodoče društvo prirejalo brezplačne tečaje in da je bil dosednji obisk zelo zadovoljiv. Društvo izdaja mesečnik »Trgovski tovarš« v 1000 izvodih, vsako leto pa »Trgovski koledar« v 2000 izvodih. Društvo je šlo letu koncem leta 1934 495 članov. Blagajniško poročilo je podal gosp. Krek. Dohodki društva so znašali 92.577 Din, izdatki pa 94.068 Din. Društvena imovina je znašala ob koncu leta 1934 157.000 Din. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen ves stari odbor s predsednikom gosp. Windischerjem, podpredsednikom gosp. Albinom Smerkoljem in gosp. Francem Škrjancem. S tem je bil občni zbor te najstarejše slovenske organizacije zaključen.

Sportne tekme v Soliji

Solija, 18. junija. b. Tekma med Jugoslavi-jom in Romunijo se bo končala v petek popoldne 21. junija. Oba nogometna kluba imata namreč še odigrati 12 minut drugega polčasa. Romunska reprezentanca, ki je tekmo izgubila v korist Jugoslavije, je nezadovoljna z igro in zahteva, da se ista razveljavi.

Belgrad, 18. jun. m. Šef postaje Kotorsko Milan Pečenko je prestavljen v Zaplanko. Šef postaje Bečka Franjo Mejce je prestavljen za šefa postaje v Badej.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost in nagnenje k nevihtam.

Novi češkoslovaški parlament zaseda

Izjava Malypetrove vlade

Praga, 18. junija. c. Danes sta se novoizvoljeni parlament in senat sestavila k prvi seji. Pri volitvah predsedstva parlamenta je dobil bivši vojni minister Bradáč 233 glasov. Nato so bile volitve podpredsednikov in sicer so dobile podpredsednike češki socialisti, narodni socialisti, ljudska stranka, obrtna stranka, nemški socialisti in slovaška ljudska stranka.

Nato je vlada podala svojo deklaracijo. Deklaracijo je prečital ministrski predsednik Malypetr, ki je izjavil, da je češkoslovaški narod zmeren in moder v svoji politiki in zato je vlada lahko ponosna, da bo v teh časih vladala demokratsko. Obrnil se je tudi do nem-

Novi politični močje okrog Stalina

Ko je pred poldrugim letom v Moskvi zboroval 17. strankarski kongres komunistične stranke, bi še tako natančen opazovalec ne mogel sklepati drugače, kakor da vlada v stranki popolno soglasje in da so se tudi Stalinovi nasprotniki orientirali k njegovi »vodilni« smeri. V resnici tudi ni dvoma, da je Stalinov položaj bil tedaj močnejši, kakor kdajkoli prej. Kolektivizacija kmetijskega prebivalstva, ki je skozi 10 let povzročala neprestane pretresljaje, je bila končana, medtem ko je forsirana industrializacija pričela kazati svoje prve sadove. Toda samo po sebi umevno je, da je kljub temu še ostalo proti Stalinu mnogo stvarne in osebne opozicije, ki pa seveda ni imela nikake možnosti več, da bi se na dopusten način javljala in se je radi tega morala zateči k tajnemu podtalnemu delovanju. Ker ni imela več možnosti, da bi vplivala na množice, je morala izbrati druge metode za svoj političen boj.

Radi tega je v sovjetski Rusiji izredno težko ustvariti si pravo sliko o položaju v stranki. Na zunanje se kaže kot harmonična enota. Kako pa zgleda pod površino in notranjost, tega pa si najbrže niti strankarji sami ne morejo prav predstavljati. Prvi in jako glasen znak, da ni vse tako, kot kaže videz, je bil umor Kirova v začetku decembra lanskega leta. Danes je že nedvoumno dokazano, da so bili strelani na Kirova oddani od tako zvane levicarske opozicije, ki predstavlja komunizem prvih časov v nasprotju s sedanjo Stalinovo vodilno smerjo. Mnogi odlični člani stranke so bili ali usmrčeni, ali pa pregnani v Sibirijo. Tudi Sinovjev in Kamenjev sta morala čutiti težko Stalinovo roko. Po državi se je razlil val terorja, ki se niti do danes ni umiril. Še vedno poročajo časopise o »razkrinkanih trockistih«.

Naslednji znak notranjega nesoglasja je bila aretacija Vladimirja Ivanoviča Nevskega in takoj nato sledeča razpustitev Zveze starih boljševikov. Leta 1920 je bila pri prosvetnem komisariatu ustanovljena komisija, ki naj bi zbrala vse material, ki je v zvezi z ustanovitvijo in razvojem stranke. Vodja te komisije je bil eden najbolj uglednih boljševikov — Nevskij. Iz te komisije se je dve leti pozneje poročila Zveza starih boljševikov, ki je sprejemala v članstvo le take, ki so bili vsaj 18 let nepretrgoma v stranki. Seveda jih ni bilo veliko in Zveza je štela le nekaj sto članov. Vendar pa je bil moralni in idejni pomen teh starih voditeljev, katerih delo je bilo skoraj dvestoletit posvečeno žrtvam in fanatičnemu podzemeljskemu delu, ki so z ječami in prognanstvi pomagali stranki do zmage — izredno velik. Ravno med njimi pa jih je bilo mnogo, ki so Stalinovemu kurzu, ki se vedno bolj odmiha utopičnemu komunizmu, bili sovražno razpoloženi, in mnogo jih je bilo med njimi zagrenjenih, ko so videli, da se vodilna mesta v stranki in upravi oddajajo čisto novim močem. Bil so številčno mala, toda jako vplivna stranka v stranki. Leto 1935, torej osemnajsto po februarški in oktoberski revoluciji, ko je komunistična stranka silno narasla, pa bi jim dovedlo desetstoteke novih članov. S tem bi zveza dobila tudi široko bazo in bi mogla postati nevarna oficijelni komunistični stranki. Nenadno pa so Nevskega obdolžili, da kot ravnatelj moskovske Leninove biblioteke stoji v tajnih zvezah s trockisti v inozemstvu. Nenadno je izgubil v ječi. Njegovo aretacijo pa so vzeli za pretežico, da so Zvezo starih boljševikov sploh razpustili.

In končno še tretji slučaj: izključitev Jenukidseja iz stranke. Skoraj 60 letni Georgijev Abel Jenukidse, eden prvih boljševikov na Kavkazu je ves čas veljal za enega najstarejših in najbolj zvestih osebnih Stalinovih prijateljev, s katerim sta dolga leta skupaj na Kavkazu pripravljala revolucijo. Nešteto krat je bil pod carskim režimom aretiran in izgnan. Toda zmeraj se mu je posrečilo, da je ubežal in nadaljeval svoje podzemeljsko strankarsko delo. On je bil edini boljševik, ki je 17 let ostal na enem in istem mestu in sicer kot tajnik osrednjega izvršilnega odbora. V začetku marca je postal celo predsednik transkavkavske zveze, torej eden izmed sedmih zveznih predsednikov sovjetske zveze. Ob tej priliki je dotedanje tajniško mesto odložil.

Za naslednika je bil postavljen dotedanji višji državni pravnik Akulov, ki pa je kmalu ugotovil, da v resoru, ki ga je prevzel, ni vse v redu. Odkril je ne le sledeče izredno nemoralnega življenja svojega prednika, kar vsled nove družinske politike ni več brez pomena, ugotovil je tudi, da se je okrog Jenukidseja nabrala družba ljudi in uradnikov, ki ni bila po svoji miselnosti povsem v skladu s Stalinovo generalno linijo. »Pravda« piše, da je Jenukidse hotel igrati vlogo starega dobrega strica, ki se za nič več ni briga. Poklicali so ga s Kavkaza v Moskvo in nove preiskave so proti njemu nabrale toliko obtežljivega materiala, da je 7. junija bil izključen iz stranke.

Dan nato pa je osrednji izvršilni odbor imel slovesno sejo, in je ob tej priliki odlikoval veliko število vodilnih boljševikov z redovi. Brez izjeme so bili odlikovani močje, ki predstavljajo v sovjetski novo politično generacijo. To so močje Stalinovega zaupanja, ki povsod stopajo na mesta starih boljševikovih voditeljev. Pomislimo samo na imena iz prvih let, ki so se tolikokrat imenovala: Lenin, Trocki, Kamenjev, Sinovjev, Buharin, Rykov, Dzeržinski, Urieki, Joffe, Sverdlov, Sokolnikov, Lunarski in kakor so se že vse imenovali: vse je mrtvo, ali pregnano, ali pa na brezpomembnih mestih. Novi vodilni močje, ki jih je zbral Stalin okrog sebe, pripadajo vsi mlajši generaciji in so bili rojeni med letom 1890 in 1900, torej v času, ko so stari boljševiki že davno pripadali tajnim revolucionarnim organizacijam. Nova imena prihajajo na površje, kakor Kaganovič, Ordsonikide, Šhdanov, Čubar, Eiche, Jeshov, Kruščov, Postišev, Mikojan in drugi.

Dogodki zadnjega pol leta: izločitev mož, kakar Sinovjeva, Kameneva in Jenukidseja, razpust starih boljševikov, vse to bo vlogo nove Stalinove generacije še bolj pomnožilo. Je to znak za postopno opuščanje utopičnega komunizma in prevladovanje Stalinovega gesla: socializem v eni deželi.

Kulturni boj v Nemčiji

V objemu kljukastega fanatizma

Paris, 14. junija.

«La Croix», glasilo francoskih katoličanov, ki je nedavno pod naslovom »Kaj se dogaja v Nemčiji«, priobčilo anketo o kulturnem boju narodno-socialistične Nemčije, je pričelo zdaj objavljati drugo anketo o istem predmetu pod naslovom »Kulturni boj in versko prebujenje v Nemčiji«. Iz te ankete bomo posneli glavne podatke, da bi tudi naši bralci dobili jasnejšo sliko o današnjem duševnem stanju Hitlerjeve Nemčije.

Pisec popisuje duhovno ozračje, v katerem so proslavili narodni socialisti praznik 1. maja. Na zunan vse v zastavah, v zelenju in vse praznično razpoloženo, toda v dušah objektivnih opazovalcev razočaranje. Totalna država je na pohodu z vsemi svojimi zahtevami proti cerkvam in znanosti. Kulturni boj, toda na drugi strani tudi versko prebujenje. Vse, kar se svetli, ni zlato. Hitler in Götbelles poznata psihologijo mase, to je tudi razlog uspeha narodnega socializma. Kakor je Cerkev iz poganskih praznikov napravila svoje, tako so narodni socialisti izpreobrili praznik 1. maja. To je zdaj praznik dela, intelektualnega in ročnega, dela učenca, matere, gospodarja, delavca in ne več poviševanje revolucije proletariata. Nobena vlada ni doslej dela še tako proslavila in tako poveljala, kakor narodna socialistična. Toda ali je treba tudi ob tej priložnosti napasti Cerkev?

Sindikalist dr. Nass je v glasilu Zveze narodno-socialističnih pravnikov zahteval, da mora biti 1. maj praznik nad vsemi prazniki, tudi nad cerkvenimi. Prepoved obhodov v času službe božje bi ne smela več veljati v primeru, da 1. maj pade na nedeljo. Večer 30. aprila vzbuja v mestu vtis razpoloženja, kakor je drugod na večer pred praznikom sv. Rešnjega Telesa. Vse je na tem, da okraši hiše z zastavami in zelenjem, dvigajo se razni napisi, kakor n. pr.: »Jud je naša nesreča«, »Jud je naš sovražnik«. Pozno v noč korakajo po ulicah mladinske organizacije v bojni opravi.

Sirijska hoče svobodo

Damask, 18. junija. b. V mestu samem in po drugih asirskih mestih je prišlo do demonstracij opozicije proti vladi. Prišlo je do spopadov s policijo. Demonstranti zahtevajo odstop vlade in plebiscit, v katerem naj bi se glasovalo o tem, da postane Sirijska popolnoma neodvisna država. Ob priliki demonstracij je bilo več mrtvih in ranjenih.

Nova vlada v Mehiki

Mexico, 18. jun. Nova mehiška vlada je sestavljena takole: predsednik vlade Cardenas, zunanji minister Fernando Gonzales Roa, bivši mehiški poslanik v Washingtonu, notranji minister Silvestro Barba i Gonzales, bivši minister za delo, finančni minister Eduardo Suares, kmetijski minister general Saturnino Cedio, minister za gospodarstvo general Rafael Sancesaria, minister vojske general Figueroa, prosvetni minister Vasquez Vela, odvetnik in član socialistične stranke, prometni minister Musica, minister za delo Cosmerin Ochoa, minister za agrarno reformo Gabino Vasquez. Iz vlade so odstopili vsi dosedajni ministri, ki so pripadali radikalni stranki. Politični krogi so mnenja, da bo mogla nova vlada pomiriti državo. K temu bo pripomogla tudi izjava bivšega predsednika republike Callesa, da se umakne v politično tatisje.

Trocki na Norveškem

Oslo, 18. jun. AA. Uradno poročajo, da sta Trockij in njegova žena dobila dovoljenje za šestmesečno bivanje na Norveškem pod pogojem, da se vzdržita vsakega političnega delovanja. Trockij se je formalno obvezal, da se ne bo bavil s politiko in da ne bo delal nikake propagande. — Obljubil je tudi, da bo stanoval v kraju, ki mu ga bodo določili. V zadnjem času se je Trockij mučil na Francoskem, na Norveško pa se je pripeljal brez Anvers.

Rok za prijave za propagandno potovanje »Jadranskega straža« v Egipt potече jutri. Zato se prijavite »Jadranski straži« v Ljubljani. Tyrševa c. 1. Še v teku jutrišnjega dne.

Grandi na mesto Staracea?

Pariz, 18. jun. b. »Information« poroča iz Londona, da bo dosednji italijanski poslanik na dvoru angleškega kralja Grandi najbrž odpoklican in da bo na njegovo mesto postavljen Mussolinijev zet grof Ciani. Grandi bo po vsej priliki imenovan za glavnega tajnika fašistične stranke.

40 urni delovni teden

Zeneva, 18. jun. c. Na današnji seji plenuma je bila sprejeta nova konvencija o 40 urnem delovnem tednu s 16 proti 2 glasovoma. Mednarodna konferenca dela je tudi sprejela danes resolucijo o mezdah in o zaposlenosti žena.

Boj razpuščen

Včeraj popoldne je bil dostavljen predsedstvu »Boja« odlok banske uprave, s katerim se zaradi političnega udejstvovanja razpušča organizacija »Boj«. Obenem so bili tudi zapčateni pisarniški prostori v Kolodvorski ulici v Ljubljani.

Četniki zborujejo

Belgrad, 18. jun. m. Četniki iz vse države so imeli občni zbor, ki se ga je udeležilo okrog 600 delegatov. Navzočen je bil tudi narodni poslanec Vasilije Trbič. Za predsednika je bil izvoljen četniški vojvoda Kosta Milekić-Pecanac.

Med učitelji

Belgrad, 18. jun. m. Včeraj je imel glavni odbor JUU plenarno sejo pod predsedstvom Ivana Dimnika, ki je prečital izjavo, da stavlja glavnemu odboru na razpolago položaj vseh članov izvršnega odbora. Glavni odbor je vzel v ozir na razpolago mu dane položaje in je soglasno sklenil, da izraža popolno zaupanje vsem članom izvršnega odbora, ki je na to mesto prišel na podlagi soglasne volje in želje vsega jugoslovanskega učiteljstva. Glavni odbor odobrava v celoti stališče in delo izvršnega odbora ter prevzame polno odgovornost za njegovo delo.

Dr. A. Arnske:

K vprašanju borbe proti jetiki

Jasno je, da se morajo pri vseh stvareh, posebno pa pri tako važnem vprašanju, kot je gornje, vsa se določno dognana dejstva tudi določno in jasno povedati, ker le tako je možna pot k daljnjim uspehom in pravilnemu gledanju širokih plasti na razna vprašanja, posebno na gornje. — Zadnje dni so se v dnevnem časopisu postavljale razne trditve, tako med drugim, da »bacil tuberkuloze ne dela jetike, ampak jo delajo razmere«, in še več drugih. Kaj je dognano? Je-li tuberkuloza kužna bolezen? Je. Kdo povzroča jetiko? Tuberkulozni bacil iz človeka na človeka, iz živali na človeka in obratno. Poznamo ta bacil? Da. Je več vrst teh jetičnih gljiv? Poznamo štiri in še Muchova zrna. Ali povzročajo še drugi bacili jetiko? Ne. Vsaj do sedaj več vrst jetičnih gljiv ni znanih. Ali nastajajo jetične gljive same od sebe? Ne. Ali nastajajo iz drugih kužnih ali nekužnih gljiv? Ne. Ali povzroča torej jetiko še kaj drugega kot jetične gljive? Ne. Ali poznamo še kakšne druge momente in povode za širjenje jetične okužbe, pobojevanja in umiranja? Da. Kakšne? **Nepoznanje sovražnika**, t. j. kužnosti jetičnega bacila, **nezdrava stanovanja** s pregestim nastanjenjem, **slabitev organizma s pomanjkanjem, težkim delom, neurejenim življenjem**. To so dognana dejstva; tudi še, da še ne poznamo svojstvenega (polnega) zdravila proti jetiki, ampak jo zdravimo na razne načine, posebno kirurško in klimatično-dijetično, pa tudi simptomatično-medikamentozno. Razmerje človeka do jetike je torej razmerje razumne, duševne živi do male, mikroskopično jetične gljive. Seveda pri tem razmerju obeh živi med sabo igra veliko vlogo mnogo momentov kot biološka ali meteorološka sekularna valovanja, socialne prilike, kulturne prilike itd., toda bistva te prilike ne spodneso — le kažejo na časovno nadmočje ene obeh borec.

Človek je v tisočletjih že nekatero vrsto živi zatrebil, tudi takšne, ki so mu bile koristne. Borba z jetičnim bacilom je seveda neprimerno težja, ker je sovražnik prostemu očesu neviden in je skrit v človeških in živalskih organih. Vendar pa je borba možna: Zabrani kuženje mladih, doraščajočih in starih. Zato pa morajo v to borbo biti čimprej posvečeni vsi, ker le tako bodo potem vsi v skupnem organiziranem trudu tvorili grandiozno delo. Še tako mogočna skupnost brez in-

dividualnega poznanja stvari in vzgoje ne more prineesti grandioznih uspehov. Borba z jetičnim bacilom torej ni donkihotsko delo, ampak kruta resnica. Takoj po odkritju jetičnega bacila se je ta borba zgostila v iskanju specifičnega cepiva proti jetiki ali pa drugega medikamentoznega specifičnega pomočka in je trajala eno celo generacijo. Specifičnega sredstva ni bilo in to spoznanje je bilo težko. Če poznamo sovražnika, je treba vzlic temu začeti borbo proti njemu, je moralo veljati: vsaka stvar tudi ne gre tako igrave. In začela se je borba izolacije, profilakse, prosvetitve in socialne pomoči — a usodno je padla v težki čas svetovne vojne in še težjih poveljnih socialno-gospodarskih razmer. Kajpada niste te dve epohi časovno med sabo premočrtno označili, ampak korenini druga v drugo. V praktični individualni borbi proti jetiki vsikdar pridemo z matematično gotovostjo na biveše okuženje ali daljše okuževanje bolnika. Jetični bacil je bolniku prinesel tuberkulozo. Kajpada biološki momenti že sami tu igrajo močno vlogo: odpornost okuženega, čestost okuženja, življenjska jakost bacilov in njih množina — a eno je gotovo, da je jetični bacil tuberkulozo povzročil kot povzročal bacil gobavosti gobavost. Profilaktična borba proti jetiki je še prekratko-trajna, da bi se že moglo danes govoriti o določenih dokazih za zmanjšanje števila jetičnih okuženj ali celo klic, dasi se že manjša število odprtih obolenj in umiranj za jetiko. Tudi pri jetiki in tu še prav posebno imamo bacilonošo kot pri celi vrsti drugih kužnih bolezni. Čim manj bo trošilec jetike, tim manj bo okužen in čim bolj bodo ljudje znali čuvati sebe pred okuženjem in čuvati bližnjega pred njim, tem manj bo okuženj. Posebno velja to za razmerje odraslih do otrok. Ne pljuj okrog! Ne kašljaj ne kihaj, ne dihaj drugemu v obraz! To je prva in jasna protituberkulozna zapoved, ki pa velja še za mnoge druge kužne bolezni. S to so šli v boj severno-zapadni narodi in kaže se, da z uspehom. Tudi reakcija s tuberkulinom pri odraslih v mnogih teh krajih že danes ni več stoodstotna, ampak že mnogo manjša. Borba proti bacilu ni torej že danes propadla, ampak je šele v povojih. Treba je le zanj pravega razumevanja, široke prosvete in sodelovanja vseh. — Z agnosticizmom ali fatalizmom ne bo uspehov.

Lepo slavlje v Šmartnem pri Litiji

Šmartno pri Litiji, 17. jun.

Da nam bo jubilej 800letnice ustanovitve naše župnije v čim trajnejšem spominu, sta si Kongregacija žena in Marijin vrtec letos nabavila nova prapora, ki sta bila preteklo nedeljo blagoslovljena. Prapora je blagoslovil g. arhidiacon dr. Tomaž Klinaar, ki je imel ob tej priliki globoko za-

v te slike vso globokost svoje duše. Prav mojstrska in živahna je pa tudi izpeljava prapora Mar. vrtca: Na eni strani sta v krogu rož deček in dekle, ki vsak z eno roko objemata lilijo; na drugi strani pa je Marijin monogram, ves obdan in ožarjen s posebnimi dekoracijami, ki izvirajo spodaj iz srca in na katerih so krog in krog tički, ki posebno ljubko vplivajo na človeka in pozivljajo sli-

Prapor kongregacije žena

Prapor Marijinega vrtea

snovan in v srce segajoč govor, v katerem je tako lepo razlagal pomen slik na praporih. Prapora sta mojstrsko delo ge. Vurnikove. Prapora sta tako zasnovana, da tvorita vsak prapor dve banderci, ki visata na prečki prosto ob drogu, ki je v aredi med njima, tako da drog ne moti in ne zakriva slik. Prapor žena predstavlja na eni strani Zb. Mater božjo, na drugi pa sv. Ano s hčerko Marijo, katero poučuje, med tem ko jo z eno roko podpira za podbradek. Iz obeh slik odmeva globokost in resnost, pa tudi vsa ljubkost in skrb matrine sreče poleg vdanosti v trpljenje. Umetnica je položila

ko. Veselje in življenje, kakor je tako lepo poudarjal govornik, odseva iz tega ljubkega otroškega praporčka. Priznati je treba, da je bila naprava praporov v tem času velika žrtev, zlasti še, ker je bil pred kratkim tudi blagoslovljen nov prapor fantovske kongregacije. Praporoma je kumovalo 6 kumic: Kovačič Ivanka, Leskovec Ana, Mahkovec Marija, Simončič Alojzija, Hostnik Jožeta, Zaman Marija, ki so z lepimi darovi po 1000 Din pripomogle h kritju stroškov. Dan blagoslovitve je bil res dan, kakršnega naša fara ne pomni. 300 žena in 400 otrok, združenih v Mariji in Jezusu, je

François Mauriac:

Skrivnost velikega četrta

Sedaj se je pač spomnil, kako drago je bil to plačal in koliko duš se je tisti dan odvrnilo od njega. Sredi sinagoge v Kafarnaumu, tako poroča sv. Janez v potankosti, je spregovoril nezasišane, sptekljive besede:

»Ta beseda je trda. Kdo jo naj posluša?« Ne le judje, marveč tudi učenci so se pritoževali tako.

Společka niso razumeli, ko pa je Jezus dejal: »Kruh božji je tisti kruh, ki prihaja iz nebes in ki daje sveto življenje,« takrat so ga prekinili in ga nujno prosili, naj jim vedno daje tega kruha. V tistem trenutku, se zdi, da je Gospod smelo odstrl zavese skrivnosti, a le narahlo: »Jaz sem kruh življenja, tisti, ki prihaja k meni, ne bo nikoli lačen, in tisti, ki veruje vame, ne bo nikoli žejen.« Tedajci judje razkačeno zamrmrajo, ker si je drznil reči, da je živi kruh; on, to človeče, sin Jožefov, čigar očeta in mater dobro pozna. Kar se je pa potem zgodilo, je bilo, kot da je Kristus, videč, da z lepa pri njih ne opravi ničesar, z enim mahom izdal svojo skrivnost in zalučil človeški modrosti v obraz vso nedoumno resnico. »Jaz sem kruh življenja. Vaši očete so jedli mano v puščavi pa so umrli. To, glejte, je kruh, ki je prišel iz nebes, da tisti, ki ga je, ne umre. Jaz sem živi kruh, ki je prišel iz nebes. Kdor je ta kruh, bo živel vekomaj; kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso v rešenja sveta.«

Tedaj pa je množica osupnila in duhovi so se ločili. Vzniklo je vprašanje, ki ga bodo ponavljali modrijani tega sveta do konca dni: »Kako nam more ta človek dati svoje meso jesti?« In kaj jim odgovori Jezus? Ponovno jim to neizprosno, ostro zatrdi: glasno jim je mo-

ral zaklicati, češ: mlačeži bodo itak kar mirno odšli, bojazljivci pa se bodo razburjali: »Resnično, resnično, povem vam, če ne boste jedli mesa Sina Človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije moje kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.«

Skrivnost velikega četrta je bila torej napovedana, na ta dan sredi sinagoge v Kafarnaumu. In že tedaj, nam pravi evangelij, se je več učencev razšlo in niso več hodili z njim. Tako Evharistija kakor križ ločita duhove, ko sta še, komaj naznanjena: Evharistija je preskusni kamen za vero in za ljubezen do Kristusa v vsakomur izmed nas. Jezusov mili pogled je brčkone spremljal tiste, ki so se ločili od njega, a ne samo tistih ubogih judov zakrnjenega srca, marveč v njih je Zveličar prevlel vse tiste, ki bi jim tekom stoletij bila ta skrivnost v spotiko. Med temi je bila strnjena truma ljudi, ki jih je Kalvin zavedel daleč proč od studenca žive vode; Njegovo oko je zrló nešteto modroslovcev in modrijanov, ki verujejo samo v to, kar vidijo; videlo je nešteto bogokletnežev, ki se bodo na vekomaj srdito zaganjali v drobno, neobgleno hostijo in jo sramotili, v jagnje, ki se ne more braniti: počenši z judi v starih časih, ki so prežali, kako bi oskrnili svete Podobe preko vojaka v tridesetletni vojni, ki je dal sv. hostijo svojim konjem, pa do tistih svetških dam, ki so spomladi leta 1930 v Parizu v zvezde kovale film, kjer se je Najsvetejši blatilo.

Ko so odpadniki očeli, je bil Jezus zopet sam z dvanajsterimi; tedaj jim je zastavil tole vprašanje, iz katerega nam se zdaj doni na uho nekaka mila prošnja: »Ali me hočete tudi vi zapustiti?«

Tako bo Stvarnik do konca dai proseče spraševal svoje stvarstvo.

Fantovska evh. manifestacija gornje Savinjske doline

Sloveneka mladina čuti vedno bolj potrebo navezati svoje življenje na sveto Evharistijo. Dokaz temu je imponanten fantovski evharistični tabor v Nazarjih, ki se je vršil na trojiško nedeljo. Vse župnije obširne gornjegrajske dekanije so poslale v Nazarije svoje najboljšie fante. Številne in strupne fantovske vrste so se strnile v veliko procesijo ter med pesmijo in molitvijo korakale v župnijske cerkev. Na čelu spreveda so šli križarji s svojimi praporčki. Slovesno zvonjenje in mogočno streljanje s topiči je pozdravljalo pogumno fantovsko armado. Pridigo je imel kaplan iz Ljubnega, g. Nace Paluc, v kateri je prikazal mladini važnost apostolskega dela v smislu Kat. akcije. Sv. mašo je daroval ob asistenci p. Konstantina in Paluca domači župnik p. Kerubin Tušek. Med sv. mašo pa so krasno prepevali združeni moški zbori savinjskega pevskega okrožja pod vodstvom organista iz Mozirja g. Skornška.

Po maši se je zgrnila nad tisočgla množica, med njimi nad 700 fantov, na lepo okrašenem zborovalnem prostoru. Zborovanje je otvoril tajnik dekanijekega vodstva FKA Miklič Franc ter dal besedo podpredsedniku škof. vodstva FKA Mirku Geratiču iz Maribora, ki je v izčrpnem in jedrnatem govoru razvil misli o poglobitvi vereške živ-

ljenja ter o sveti Evharistiji, ki naj bo središče in žarišče obnovitvenega dela. Za njim je govoril akademik Ciril Zebot iz Ljubljane. V navdušenem govoru je orisal nevarnosti sodobne družbe, katero razkrajata pretrirani nacionalizem in boljševizem. Pozval je mladino na energičen odpor proti temu zlu. Združiti se naj in dela v KA po navodilih svetega očeta. Govorila sta še zastopnik smihelskih fantov in pa g. kaplan Paluc. S himno Povsod Boga se je lepa verska manifestacija zaključila. — Popoldne pa so imeli mozirski fantje svojo slovesnost. Med njimi je vzniknila misel, postaviti evharistični križ. Idejo so uresničili. Les za križ, ki je visok 12 m, je daroval g. Brecl in stoji na visokem Breclovem hribu ter je daleč na okoli viden. Velika množica ljudstva se je uvrstila v procesijo ter se podala k lepo okrašenemu evharističnemu križu. Križ je ob asistenci p. Konstantina blagoslovil domači župnik Krošl, ki je spregovoril pomenljive besede o kraljevem znamenju. Govorila sta še akademik Ciril Zebot iz Ljubljane in zastopnik škof. vodstva FKA iz Maribora Mirko Geratič. Moški pevski zbor pa je zapel več lepih pesmi. Tako sta se Gornjesavinjska in Zadrečka dolina dostojno pripravili na evharistični praznik v beli Ljubljani.

Velik požar v Prepolah

Štirim posestnikom pogorela gospodarska poslopja in vsa krma

Maribor, 18. junija.

Na gospodarskem poslopiju kočarja Stefana Baumana v Prepolah pri Račah je iz dosedaj še neznanega vzroka nenadoma nastal požar, ki je v par trenutkih objel vse poslopje in ga v najkrajšem času popolnoma vpepelil. Razen tega je pogorel še skedenj, uta, slama, seno in razno poljedelsko orodje. Skupna škoda znaša pri tem posestniku 6000 dinarjev. — Vsed velikega vetra in suše pa se je požar širil naglo na sosednja, s slamo krita poslopja pri trem posestnikih uničil velik del njihovega imetja. Posestniku Matvežu Pušniku je pogorela stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje, skedenj, kolarnica, uta za steljo in dvarnica, nadalje 5 voz letošnjega sena, 1 voz slame, nekaj obleke, žita, 100 kg mesa in razno kmetijsko orodje. Skupna škoda pri tem posestniku znaša 40.000 Din. Ogenj se je razširil še naprej na slamnato

ostrežje hleva posestnika Stumbergerja, kateremu je vpepelil požar hlev, skedenj, kolarnico, uta za drva in steljo, 1000 kg sena, 500 kilogramov slame ter razno kmetijsko in gospodarsko orodje. Škode je 20.000 Din. — Od tu se je požar razširil na slamnato ostrežje hleva posestnika Mihaela Peska ter je vpepelil hlev, skedenj, kolarnico, uta za drva in steljo, 3000 kg sena, 1500 kg slame ter razno gospodarsko in poljedelsko orodje. Škoda znaša 25.000 Din. — Kako je požar nastal, se ne ve, sumi pa se, da je vzrok požara najbrž kaka neprevidnost, ni pa tudi izključeno, da je nastal požar vsled neprevidnosti otrok, ker je mogoče, da je eden otrok odnesel zjutraj na skedenj ogorek, ki je povzročil po daljšem tlenju požar. Pri vsej nesreči, ki je zadela posestnike, je edino razveseljivo dejstvo, da je škoda pri vseh pogorelih v celoti krita z zavarovalnino.

Zločin na Bogenšperku pred sodniki

Ljubljana, 18. junija.

Na hodniku justične palače pred razpravno dvorano št. 79. je danes dopoldne sedela simpatična, do 70 let stara žena, oblečena prav dostojno v svetlomodro obleko, s šerpo na glavi, ki so ji pokrivali, osivele lase. Glavo je imela obvezano. Videti je bilo na prvi pogled, da je gospa pred meseci morala pretrpeti grozne muke in strahote. Bila je to graščica gospodarica Marija Tomažinova, ki je 28. aprila na nedeljo preživela na Windischgrätzovem gradu, prijaznem Bogenšperku pri Litiji grozne ure. Takrat je bila sama doma. V kuhinjo se je priplazil mladenič, in gospodinja napadel najprej v kuhinji z velikim nožem, nato jo je vlekel po hodniku v spodnje mrzle kleti, kjer jo je obdeloval z britvijo, polenom in bajonetom. Nato jo je zavlekel v mračen in hladen prostor blizu podzemnega vodjaka ter jo tam nezvesto prepustil nadaljnji usodi. Po tem zločinu je skušal mladenič iz osvete še zapaliti grad na dveh mestih v podstrešju in v

kleti, kjer so bila shranjena jabolka odnosno slama. Nad 24 ur je bila Marija Tomažinova, o čemer smo podrobneje že poročali ob odkritju zločina, onemogla, premražena in nezvesta v kleti. Ko so jo našli, so jo takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer se je zdravnikom na kirurškem oddelku posrečilo jo ohraniti pri življenju, čeprav so bile mnoge rane smrtno nevarne. Tomažinova je dobila vsega 7 ran na glavi in drugod.

Zaradi poskusa okrutnega umora in poskusa požiga je bil obtožen 17letni vrtnarski vajenec Leopold Zupančič. Glavna obravnava proti njemu se je danes vršila pred malim kazenskim senatom pod predsedstvom s. o. s. Frana Orožna. Trajala je dobri dve uri. Ker je obtoženec starejši maloletnik, je bila razprava tajna. Zaradi obeh poskušanih zločinov je bil obtoženec obsojen na 5 let in 6 mesecev robije. Obsojenec si je izgovoril 3 dnevni rok za pritožbo. Branil ga je odvetnik dr. Azman. Obtožbo je zastopal drž. tožilec g. Branko Goslar.

Preiskava proti morilcem Penkove

Ljubljana, 18. junija.

Državni tožilec dr. Julij Fellahar je danes predlagal uvodno kazensko preiskavo proti 7 osebam zaradi roparskega umora prevzičkarice Marije Penkove. V preiskovalnih zapisih je sedaj nahajajo umora osumljeni France Hribar, posestnik na Podrečju št. 19 in Janez Pirc, oženjeni klubčarski pomočnik, ki sta bila iz zaporov brdskega sodišča v

imelo svoji dan. Matere in otroci so slovesno v procesiji med pritrkavanjem šli v cerkev. Matere so pripeljale otroke ne samo v cerkev, ampak k Mariji, da jih sprejme v svoje varstvo, 84 pa je bilo novo sprejetih, pripeljale so jih k Jezusu, katerega so skupno z otroci prejele med sv. mašo. Tako je bila s tem dana nova pobuda za versko življenje našim ženam in naši ljubljani mladini.

Berilo velikega Stvarnika

»Bili pa so vztrajni v nauku apostolov ter so se skupno udeleževali tomljenja kruha.« (Apd II. 42)

Enajsto poglavje prve poslanice Pavlove Korinčanom, ki se čita pri maši na veliki četrtek, jasno prča, da je bila vera Kristusovih učencev neposredno po Njegovi smrti prav ista, kakor je dandanašnji naša vera, da so Njegovi učenci delali isto, kot delamo mi, ko šepo tisoč devetsto letih pobožno sklanjamo glavo pri povzdigovanju, ali pa, ko se bližamo mizi Gospodovi.

Ko je sv. Pavel pisal svojo poslanico Korinčanom, so v tamošnji cerkvi vladale razpravne razmere. Tudi svetih skrivnosti niso več obhajali v tako čisti obliki, kot bi bilo primerno. Sv. Pavel v tej poslanici mimogrede spomni korintske vernike na to, kar jim je bilo že znano:

»Od gospoda samega sem prejel to, kar sem vam izročil: da je namreč Gospod Jezus prav tisto noč, ki bi bil moral biti izdan...«

Nato sledi poročilo o zadnji večerji, ki smo ga podali že zgoraj. Sv. Pavel pa še dodaje tele besede: »Kadarkoli boste jedli ta kruh, in pili to kri, boste oznanjali smrt Gospodovo, dokler ne pride.«

Še dandanes se vrši na naših altarih sveta daritev prav tako, kot pravi apostol: »Isti Kristus, ki se je daroval na križu, uči tridentinskih koncil, se daruje danes po rokah duhovnikov.« Pod podobo kruha in vina se daruje nebesnemu Očetu v nekrvavi popolni daritvi meso in kri, ki je bila prelita za nas. Odkar je zasijala zarja krščanstva, se ni spremenilo nič dru-

gaga, kot porazvrstitev molitev pred in po povzdigovanju in obhajilu.

Če po večjih mestih stopiš v cerkev, kjer se vrši pozna maša, ter se prerinš skozi gnečo mlačne gospode, ki »podpirajo« najzadnja vrata v cerkvi, se ti nehote vsili misel da ti elegantni gospodje samo čakajo, kedaj bo konec maše. Težko, če se zavedajo, da se je to, kar se godi tam spredaj na altarju, dovršilo v določenem zgodovinskem trenutku, na kraju, ki se imenuje Kalvarija. Toda stopi v isto cerkev k rani maši ali k takozvani »prvi« maši h kateri pride vsa cerkvena srenja, in če si še tako indiferenten, se v naročju cerkve ne boš mogel ubraniti občutju, da je Gospod resnično pričujoč na altarju. In tako se ti bo zadržala najmanjša današnja kapelica podobna katakombam »Nikjer drugje.« pravi Jacques Rivière, »ne zasliši jasneje nemiljivosti krščanstva kakor pri tistih mašah s kratkimi glasnimi molitvicami, ki ti zopet in zopet udarjajo na uho in spričo grobne tišine, ko je duhovnik zatopljen v molitev, zlasti če pomisliš, da se pol take maše vrši še v jutranjem somraku.« Toda, jeli sv. Pavel res veroval v nedoumno skrivnost resnične pričujočnosti Gospodove na altarju, kar so katoličani dolžni verovati? V odgovor prišluhni, kaj piše v tem pogledu Korinčanom: »Kdor je ta kruh in pije ta kelih nevedno, bo kriv mesa in krvi Gospodove... Kdor je in pije nevedno, je in pije svoje lastno pogubljenje, ker ne razločuje Telesa Gospodovega (namreč od navadnega kruha).«

Prvi kristjani niso imeli le žive vere v to, kar mi verujemo, marveč so se vedli pred sv. Rešnjim Telesom prav tako, kakor mi katoličani še dandanes. Zakaj mi edini še zmerom prav razlikujemo Telo Gospodovo?

(Nadaljevanje sledi.)

Bolgarski železničarji v Ljubljani

Naši železničarji so bratsko sprejeli bolgarske tovariše

Ljubljana, 18. junija. Bolgarski železničarji, ki so sedaj na obisku v naši državi, so po priskrbi sprejema na jugoslovansko-bolgarski meji in v Beogradu doživeli danes krasen, resnično topel sprejem v Sloveniji in zlasti v Ljubljani.

Bolgarskih gostov je 64, med njimi je 11 železniških inženjerjev, 18 strojevodij, drugi udeleženci pa so iz vrst kurjačev, prometnikov, stavbenikov in drugih železniških uslužbencev. Goste vodi po naši državi ing. Simeon Genkov, višji načelnik bolgarske železniške uprave, od našega prometnega ministrstva pa so jim kot spremstvo dodeljeni višji svetniki glavne železniške direkcije ing. Djurković ter še sedem uradnikov. Gostje in spremljevalci so se iz Beograda do Ljubljane vozili v štirih spalnih vagonih. Skoraj na vsaki postaji jih je čakal priskrben sprejem. Posebno navdušenje je vladalo v Brodu v Slavoniji, kjer so naši železničarji zbudili bolgarske tovariše kar ob 3 ponoči. Dasi utrujeni, so bolgarski železničarji vendar z radostjo sprejeli to izredno navdušenje zanje na znanje.

Prvi sprejem bolgarskih železničarjev je bil na slovenskih tleh v Brežicah. Tamkajšnji postajni načelnik g. Canjko je toplo pozdravil Bolgare, neka gospa v narodni noši pa je izročila voditelja Bolgarov ing. Genkovu lep šopek cvetlic. Brežiška postaja je bila kajpak okrašena.

Do Zidanega mosta so se odpeljali gostom nasproti v imenu srejemnega pripravljalnega odbora: predsednik načelnik ing. Fine, viš. sv. Zupančič, dr. Dekleva, viš. kontr. Jenko, za strojevodje pa gg. Završnik in Duhovnik. Na Zidanem mostu je bil gostom pripravljene priskrben sprejem, ki so se ga udeležili železničarji, šolska mladina in drugi. Goste je pozdravil v imenu slovenskih železničarjev ing. Fine. Sodelovala je tudi godba. Na Zidanem mostu so domači železničarji in šolska mladina okrasili bolgarske železniške voze s cvetjem in zelenjem.

Vsa vožnja po slovenskih tleh je bila izredno priskrben, in povsod so železničarji in drugo občinstvo pričakovali bolgarske goste ter jih toplo pozdravljali.

Ljubljanski glavni kolodvor je za ta sprejem bil ves spremenjen. Lončki s cveticami so bili okrašeni z malimi tribarvnimi, na vrhu poslopja pa je visela na peron ogromna in daleč vidna bolgarska zastava, sredi med dvema našima državnima.

Na kolodvoru se je zbralo izredno mnogo občinstva, ki je napolnilo ves peron. Tako so bili med predstavniki navzoči: banski svetnik dr. Trstenjak za g. bana, železniški direktor dr. Jožef Cugmus, ki je zastopal tudi prometnega ministra, zastopnik mestnega župana dr. Rupnik in pa zastopnik Jugoslovansko-bolgarske lige g. Pustoslavsek. Med občinstvom je bilo skoraj vse ljubljansko železniško uradništvo ter vsi v Ljubljani stanojoči železničarji, ki so bili danes prosti. Zastopniki so s toplimi, res iz bratskega srca prihajajočimi besedami pozdravili dole bratske goste, direktor Cugmus pa je še posebej poudarjal, da jih pozdravlja tudi v imenu vseh slovenskih železničarjev, od najmanjšega delavca do najvišjega funkcionarja. Zahvalil se jim je za krasen sprejem ing. Genkov, ki je naglašal, da bodo jugoslovanski in bolgarski železničarji vedno delovali za slogo in skupen napredek naše države in Bolgarije. Temperamentni in priskrbeni govori so vzbudili mnogo odobravanja. Železničarska godba Slova, ki je že takoj ob prihodu pozdravila goste s koračnico, je pri sprejemu zaigrala pod vodstvom g. Svetla bolgarsko in jugoslovansko narodno himno. Skupina slovenskih narodnih noš pa je obdarila goste s slovenskimi nageljčki, ovitimi v državno tribarvico.

Med priskrbenimi aklamacijami občinstva se je nato razvil lep sprevod s kolodvora do dvorane »Sloga« v Ljubljanskem dvoru, kjer je bil za goste pripravljeno zajtrk.

Čez dan so si gostje ogledali mesto, Ohiški grad, nebotičnik ter druge važnejše točke mesta. Pogostitev so dragim gostom pripravila razna strokovna železničarska združenja, kakor strojevodje, kurjači itd. — Jutri odpotujejo gostje na Bled, Dubrovnik, Sarajevo in čez srbska mesta nazaj v domovino. Z našimi železničarji vred pozdravlja njihove stanovske bolgarske tovariše ves narod in jim kliče: »Dobrodošli!«

IX. Ban s komandantom divizije, konzularni zbor, pomočnik bana z načelniki oddelkov in šefi samostojnih oddelkov kr. banske uprave, ostalo uradništvo kr. banske uprave in ostalih državnih oblastev obče uprave, ostalo drž. ter samoupravno uradništvo, oficirski zbor.

X. Druga četa vojske.

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, se naprošajo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okraše in razsvetle okna na cesto. Občinstvo naj procesije ne trga. Krščanski takt zahteva, da se moški odkrijejo in da verniki pokleknejo, ko neso Najsvetejše mimo.

Svete maše so od 4 do 8 vsake pol ure, pa ob 9 in pol 12.

Zaradi reda bo zbirališče malih otrok za stolnico. Matere naj pripeljejo od 8—9 tja le take — dostojno oblečene — otroke, ki jih upajo izročiti v to določenim gospodinjam, da jih bodo čuvali in vodile med procesijo. Matere med procesijo ne bodo smele hoditi z otroki, ampak jih sprejmejo zopet v svoje varstvo pred stolnico, kamor so jih gospodinje pripeljale še pred četrim blagoslovom. — Prosimo, da se tega reda točno držite.

★

⊙ Ljudsko petje ljubljancev danes pri Sv. Petru. Ob pol osmih se začne zbirati v sv. Petra cerkvi, da zapojejo v radio pesmi, ki jih bo vse ljudstvo pelo na Stadionu. Najprej malo poskusimo, ob osmih se odpre radio, takrat pa z vsem ognjem začnemo zares. Pridite vsi, ki s svojimi glasovi znate tako lepo poveljevat Boga v veličastnem skupnem petju po ljubljanskih cerkvah! Čim več nas bo, tem močnejše bo naše petje! S seboj vzemite kongresne izkaznice, tam so natisnjene vse pesmi, ki jih bomo petli. Zbor ljubljanskih pevcev bo na koro, voditelj bo vodil s prižnice, drugi pa bomo petli spodaj v cerkvi. Vabljeni ste posebej še moški, ki znate tako lepo peti, kakor ste že sicer večkrat dokazali, zlasti pa ob duhovnih vajah, ko je vaše petje po stolnici valovalo ko močno morje. Naj to naše skupno petje poslavši Kristusa, skrivnostnega Kralja v sv. Rešnjega Telesa in širom Jugoslavije vsa srca zanj vname! — Dr. Kimovec.

⊙ Pevci ljubljanskih cerkvenih zborov, ki se pripravljajo za Stadion, bomo v četrtek, 20. junija, sv. Rešnjega Telesa dan zvečer ob osmih v sv. Petra cerkvi zapeli za radio vse, kar bomo na Stadionu petli pri slovesni pontifikalni maši papeževnega legata kardinala Hlonda. — Zbrali se bomo že ob pol osmih, da se uredimo in od vsake vrste skladb po eno poskusimo in si tako grla nabrusimo, da bo takoj prvi zlog zazvenel ko orgle. Drug drugega na to opozoriti! Začeli bomo točno, s prvim udarcem ure. Petje bosta prenašali tudi zagrebška in beograjska radijska postaja. Tako da bo naše petje

po vsej Jugoslaviji in še drugod slavilo Kristusa, v sv. Rešnjem Telesu skritega. Zato vemo, da ne bomo nikogar pogrešali. Na veselo svidenje! Zivel Kristus Kralj!

⊙ Evharistični kongres. Seja Mladinskega odbora danes ob 5 popoldne v navadnem prostoru. Vsi, kakor zadnjič!

⊙ Seja rediteljskega odbora za evharistični kongres. Seja ožjega rediteljskega odbora se vrši drevi ob 7 v Akademskem domu. Seja širšega rediteljskega odbora, na katero naj posljejo št. Vid 10, Dravljice 5, Ljubljana Sv. Kristof 5, Ljubljana Trnovo 10 rediteljev, se vrši istotam ob 8 zvečer. Vsi zaenkrat!

⊙ Sv. maša za turiste in izletnike bo jutri, na praznik sv. Rešnjega Telesa, in v nedeljo 23. junija v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15, pred odhodom gorenjskega turistovskega vlaka.

⊙ Odbor SKAS vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici. Zbirališče med stolno cerkvijo (glavni vhod) in škofijsko palačo ob pol 9.

⊙ Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vabi vse svoje člane, da se jutri prav vsi udeležijo pod društveno zastavo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici. Zbirališče je ob 8 zjutraj v Rokodelskem domu.

⊙ Člani Križanske moške kongregacije se udeležijo jutri slovesnega obhoda z Najsvetejšim v stolnici. Zbiramo se za cerkvijo pri društveni zastavi ob 8.30. Vsak udeleženec naj nosi društveni znak.

⊙ Krst brezmotornih letal. V četrtek ob pol 5 popoldne bo na tukajšnjem letališču krst brezmotornih letal ljubljanskega aerokluba.

Mariborske vesti:

Pesnico je treba regulirati

V gričevju zahodno od Sv. Jurija ob Pesnici že preko meje pod Lučanami v Avstriji izvira rečica Pesnica, iz katere nastane poleg Ščavnice glavna reka Slovenskih goric. Nad Mariborom in Sv. Lenartom v Slov. goricah teče nato proti vzhodu, zavije proti jugu in jugovzhodu ter se nad Ormožem izliva v Dravo. Ob vsakem večjem deževju preplavi Pesnica travnike in polja ter dela s tem kmetom v Pesniški dolini velikansko škodo. V poletju ob košnji travnikov so kmetje vedno v strahu, da ne naraste Pesnica in odnese pokošeno seno. Vsakoletne poplave so zamočvirile velike dele zemlje, ponekod voda že trajno stoji.

Od izvira v gornjem delu Pesniške doline do Sv. Marjete je Pesnica uravnana, tu hitro odteka in ne dela škode. Reguliran je ves tok Pesnice, ki je v območju državne železnice iz Maribora proti severu. Od Sv. Marjete naprej je dolina Pesnice ravna, ne pada več hitro, tok reke pa je zelo vijugast in počasen. Seve v spodnjem toku od izvira v Dravo nazaj je Pesnica spet regulirana. Že pred leti, še pod Avstrijo, je bil izdelan načrt za celotno regulacijo, ki bi izredno povečala rodovitnost širokih predelov Pesniške doline. S tem pa bi se tudi povečalo blagostanje prebivalcev te doline, ki pridelujejo danes na zamočvirjenih travnikih le slabo seno; posledica tega pa je spet, da se ne more raz-

Z URAN KREMO

MASIRANA KOŽA POSTANE V DVEH URAH NA SOLNCU TEMNORJABA, LEPA, GLADKA IN MLADA

⊙ Društvo jugoslovanskih obrtnikov, podružnica Ljubljana-mesto, vabi člane, da se sigurno udeležijo pogreba umrlega člana Pavla Šimenca, vrtnarskega mojstra pri Sv. Križu, na praznik, 20. junija, ob 4 pop. — Tajnik.

⊙ Druga skupina ameriških Slovencev, namenjena na evh. kongres, bo prispela v Ljubljano dne 24. junija z brzovlakom ob 8.50 zjutraj. Tem poživljivalnim našim rojakom, katere je zbral za izlet v domovino naš rojak Leo Zakrajšek, priredijo na glav. kolodvoru v Ljubljani slovesen sprejem izseljenske organizacije. K sprejemu se vabijo vsi prijatelji in znanci naših izseljencev.

⊙ Pojasnilo. Uprava »Slovenca« izjavlja, da se je v notico o Schichtovem milu dne 8. t. m. v taki stilizaciji le vsled nepazljivosti vrnil stavek: Schichtovo terpenitino milo je našim gospodinjam sicer že dolgo znano kot najboljšo terpenitino milo. Znano nam je namreč, da so dobra tudi še druga mila in zato eno ne more biti najboljšo.

⊙ Vodstvo na umetniški razstavi v Jak. paviljonu bo imel na praznik, v četrtek, 20. junija ob 11 g. dr. R. Ložar.

⊙ Kres na Gradu v Ljubljani bo v nedeljo, 23. t. m. zvečer oznanjal, da se ob njem vrši zabavna prireditve, ki naj Rdečemu križu izdatno pomnoži sredstva, da bo mogel na zimo dati vsakovrstno pomoč bednim somoščanom.

Vabilo in prošnja

Gospodje, možje in mladeniči! Najvljudnejše vas vabimo, da se procesiji sv. Rešnjega Telesa posebno letos v prav obilnem številu udeležite. Naj bodo v letošnjem evharističnem letu močne vaše vrste pri slovesnem obhodu Kristusa Kralja! Posebno vas še vabimo, da se udeležite stolne procesije, ki jo bo vodil prevz. g. škof dr. Rožman. Naj bo praznik sv. Rešnjega Telesa prav najbližja priprava na veliko slavo evharističnega kongresa!

Procesija sv. Reš. Telesa v stolnici

Ob osmih slovesna pontifikalna sv. maša. Po maši gre ob lepem vremenu procesija takole: Pred škofijo, Stritarjeva ulica, pred franciskansko cerkvijo I. blagoslov. — Wolfova ulica, Kongresni trg, pred spomenikom presv. Trojice II. blagoslov. — Udeležiti se ga tudi že prej tam zbrana šolska mladina. — Vegova ulica, Emonska cesta, Cezova cesta, pred šentjakobskim znamenjem III. blagoslov. — Stari trg, Mestni trg, pred mestno hišo IV. blagoslov.

Razvrstitev:

I. Društva: 1. Katol. društvo rokodelskih pomočnikov, 2. Zastopstvo akademске zveze in kat. akad. društva, starešinstvo.

II. Zenske Marijine družbe: 1. Dekliška iz Lichtenhurna, 2. Dekliška iz Križank, 3. Ursulinska tretja, 4. Stolne kongregacije, kongregacija Marije Pomočnice, 5. Gospodičen in gospa pri oo. jezuitih.

III. Banderi Naše Ljube Gospe, Zenske svetiljke, Poselska zveza s praporom, Narodne noše.

IV. Banderi presv. Rešnjega Telesa. Moški svetilci. Dijaska kongregacija pri jezuitih. Stolne dijaške kongregacije. Moške Marijine družbe. Stolna Vincencijeva konferenca.

V. Dečki in deklice, po trije v eni vrsti.

VI. Prva četa vojske z godbo.

VII. Mestni načelnik ali njegov zastopnik z občinskimi svetom. Zastopstva stanovskih zbornic in drugih javnih korporacij. Ravnatelji in nastavniki srednjih, meščanskih in strokovnih šol ter šolski upravitelji, v kolikor se ne udeležijo procesije s svojimi zavodi. Dravska direkcija-pošte in telegrafa ter podružnica poštne hranilnice. Direkcija državnih železnic. Dravska Finančna direkcija. Drž. tožilstvo. Okrožno sodišče. Višje državno tožilstvo. Apelacijsko sodišče. Akademski senat in profesorji univerze.

VIII. Oo. franciskani, duhovščina. Prevzvišeni z Najsvetejšim.

Kulturni obzornik

Slikarji in kiparji na spomladanski razstavi

(Konec.)

Maleš razstavlja tri slike, izmed katerih je Marija z Jezuskom barvno najzanimivejša in morda tudi zelo blizu slovenskemu ljudskemu stilu. Sicer pa je M. važnejši drugod. Enako Mežan, ki je znan kot akvarelist, dasi je njegov Lastni portret zelo dobra podoba, sorodna Kosovemu sočnemu in impulzivnemu gledanju. Ivan Kos in Fr. Kosir sta zastopana z zanj karakterističnimi slikami.

Vstran od tega kolikor toliko enotnega stilnega gledanja gredo dela nekaterih drugih udeležencev. Marine in ribiško življenje upodablja A. Sirk. Uspele akvarele iz gora je prinesel A. Plestenjak. Dva akvarela razstavlja B. Vavpotič. Kolorirane risbe na svilo, lep umetniški obrtni stil, ima Mara Kraljeva. Piščančeva ima en ženski portret, M. Šubič podoba Sv. Boštjana in Podoba gospoda. Z akvarelom je zastopan Lapaine in z guašom-reproduktivni grafik Zagar.

Zanimivejši je najmlajši rod, ki kaže več neposrednega stika s predniki in tudi jačje individualnosti v slikarskem delu. Na prvem mestu je imenovati Maksima Sedeja, ki se topot prvič predstavlja javnosti z večjo kolekcijo. Sedej je slikar: na barvo ga veže ozko, subtilno razmerje

ki priča o tem, da je to pravi način njegovega mišljenja. Od epičnega Pavlovca pa za razlikuje izredno čustven poudarek, ki daje mnogo topline njegovim podobam in to hvala Bogu ne konkretno sentimentalno, temveč le potom barvnih ali pa kompozicijskih sredstev. Podoba »Dvojice«, on in ona v praznem prostoru, spada gotovo med najlepša dela mladega roda, in deluje zlasti po izrazito harmonični razdeljenosti barvnih mas. Poleg te podobe je najboljša »Kompozicija«, dvoje deklet v krajini, kjer Sedej spet porablja naravnost muzikalni motiv kompozicijskega in barvnega nasprotja, ki izzveneva v harmonično nastrojenje. Človek misli pri tej sliki na marsikaj, na pr. na Tizianova slikarskoalegorična čustva in na njegove italijanske krajine. Ploskoviti nanos barve brani detajlom in predmetom do besede in govori čisto nastrojenje, kar je dobro. Kar ima povedati z dejstvi, pove Sedej v grafiki, ampak tudi tam je v prvi vrsti slikar in poet.

R. Slapernik je sicer že razstavljal, vendar ne tega, kar zdaj. Solal se je v Monakovem, odkoder je prinesel bolj starost odnatega kolorizma, kot slikanje. Potem je šel v Pariz in je tam stvar čisto dobro urečil. V Parizu človek ali spozna, za kaj pri slikarju gre, ali pa ne spozna. Slapernik je kratki čas dobro izbral, kajti sliko, ki se mu je bila prej že popolnoma razdrobila in razpršila v same pigmente, si je tam ponovno organiziral na predmetih. Stvar je sedaj dobila smisel: »Slamo nakladajo« in pri slami se vendar pravi. Tudi na drugih podobah se šola Pariza dobro pozna v Slapernikovi in slovensko korist. Človek misli na Kocbekov verz: »Predmeti tiho kličejo spremljavo, kajti stil je že tu. Umetnost je zares prečudna

stvar in zdaj, ko S. ve, za kaj gre, naj jo skrbno čuva. Take redakcije Pariza je človek vesel.

Iz Zagreba prihajata dva druga najmlajša slikarja, to sta Dore Klemenčič in Zoran Mušič. Dore Klemenčič očituje na »Podobi gospoda« vpliv Babečeve šole, vendar je ohranil svojo samostojnost v veliki meri. Odklikuje ga ostra karakteristika v barvi in smisel za dispozicijo mas.

V tipu toniranja slik je med njimi in Zoranom Mušičem neko sorodstvo, ki je poleg solškega, najbrž še konstitucijskega značaja. To si vemo, v istem spominja na moderne Spance in njih zamolklo slikanje. Mušičeva »Modelka« je vsaj po obleki in ambientu Spanjola. Franc Mihele, ki ga že poznamo, je bližji Sedeju in je izključno grafik. Njegovo delo se jasno ureja v sodobni grafični izraz ravno po tem, da zapostavlja prostorno poglavljanje ter sili mase tako rekoč v prostor pred ploskvijo, h gledalcu. Ko bo prišlo v te liste svetlejša, radostnejša in neugnejša življenje, bodo pač še bolj obrnili nase in na svojo melanholično poezijo bolj obrnili gledalca, ki jo sicer tudi že sedaj.

Z. Razmeroma v velikem številu so se spomladanske razstave udeležili kiparji, kar je treba le pozdraviti. Kiparstvo namreč spriči slikarstva le prerado stopa v oči javnosti v ozadje in zato izgublja mnogo svoje važnosti, dasi je za kulturo narodne umetnosti prav tako važno, kot slikarstvo. Pri nas se je vsakega izdatnejšega kiparstva le malo, kar je treba razveseliti, ker so to redke prilike, da sploh vidimo, kje smo in kaj smo v njem dosegli kot narod, ki mu kiparstvo prav za prav ne leži posebno.

Starejši generaciji kiparjev pripada sodobnik

Vavpotiča in dr. Lojze Dolinar, ki razstavlja podoba min. Puclja in R. Jakopiča. Dočim je prva oblikovana dokaj realistično in zvesto objektu, je D. Jakopiča jako stiliziral, čeravno ne toliko v izrazu kot v formah. V obeh podobah se dobro kaže dvojna narava Dolinarjeve umetnosti. T o n e K r a l j z a s t a p a k i p a r i j e p r v e p o v o j n e d o b e . I z n e k e n u j n e t r a d i c i j e i m a m o t u o p r a v k a v e j d i l e z l e s e n o p l a s t i k o , k j e r s e a f e k t i n č u s t v e r z g e s t a d r u ž i t a z m a t e r i a l o m v l i k e , p o l n e d i n a m i c n e g a i z r a z a . N o v e j š a d e l a (J u d e ž e v p o l j u b) o č i t u j e j o v p l i v M e s t r o v i č a . R a v n o p o i z r a z u j e s o r o d e n T o n e t u K r a l j u T i n e K o s , s e v e d a p a n e v o n i r e l i g i o z n o - č u s t v e n i s f e r i , k o l i k o r v n e k i s o c i a l n i i n č l o v e č a n s k i r e a l n o s t i . R a d i t e g a j e K o s t u d i v e j m e r i p r i p o v e d e n . N j e g o v a d e l a o č i t u j e j o n e k a k o d v a s t i l a , v D e k l i š k e m a k t u , v s o h i D e k l e t a i t d . l j u b i o k r a k o p l a s t i c n o o b l i k o , v o s t a l i h (P l i n , M a t i , K i p a r i t d .) p a d e l a z o g l a t i m i , r a v n i m i p l o s k v a m , k i s p o m i n j a j o n a B a r l a c h a , o z . j i h j e p r i n a s p r v i u p o r a b l j a l G o r š e . G o t o v o j e , d a K o s u o k r o g l i n o d i k t i r a n a v a d a d e l a v m a v c u , z d i s e m i p a , d a j e z a n j b o l j š i d r u g i n a č i n . P o i z k u s i t i , č e s m e m p o r a b i t i p o d o b o , n a p r a v i t i o k r o g l o o b l i k o p o t o m o g l a t e , b i s e d e j a l o r e š i t i t e ž e k k i p a r s k i p r o b l e m . T a k o p a z b u j a j o o k r o g l e s t a t u e v t i s , d a s o n a s t a l e v z a s n u t k u , k i j e b i l p r e k m a l u p r i s v o j i r e š i t v i S k u p i n a » P l i n « s p o m i n j a n a n a j b o l j š o t r a d i c i j o b a r o c n o - g o t s k i h P i e t a - s o h .

Kiparski realizem zastopa na razstavi Fran Gorše, ki je razstavil poleg enega akta (Mladost) več portretnih slik. Od prvotnih umerjenih smeri je Gorše prišel zdaj do izrazitega stopnjevanja oblike, ki bi jo čisto takorekoč rad izrazil s krogljo. Silna moč realistične karakteristike, ki

Lov na belega medveda

Kako v severnih polarnih krajih love žive bele medvede

V evropskih cirkusih in zverinjakah ljudje občudujejo belega medveda, a redko kdo pri tem pomisli, kako so to živali iz severnih ledenih krajev mogli spraviti v železne kletke ter jo celo dresirati. Beli medved namreč se da dobro dresirati, kakor smo že tudi v Ljubljani imeli priliko občudovati njegove umetnine. Toda lov na belega medveda, katerega hodijo lovci loviti, da ga živega prepelejo v Evropo, je od sile nevaren. Udeležence, ki se je bil udeležiti nekoč takega lova na belega medveda, ta lov nekako takole popisuje:

Ladja mora za tak namen biti dobro pripravljena. Že zgrajena mora biti napol kot tovorni parnik, napol pa kot ledolomec. Tudi naša ladja je bila taka ter oskrbljena z živežem, strelivom, premogom in lesom kar za dve leti, če bi jo slučajno led zadržal čez zimo tam gori na severu. Vsak lovec je imel obleko iz živalske kože, da bi se branil strašne polarne zime. Na krovu je več železnih kletk, za katerimi laja kaka dva tucata sivih ali belih volčjakov. To so takozvani eskimski psi, ki vozijo sani. Ladja je počasi plula proti severu. Od severa proti jugu pa so plavale mimo mogočne ledene gore. Pozorno smo pazili, ali ne bi kje na kaki ledeni gori zapazili kakega medveda. Beli medved namreč rad pride na ledeno ploščo ter se z njo pelje po morju, dokler se mu ljubi, potem pa plane v vodo in lahko silno daleč plava do suhe zemlje.

Severni medved je strahotna zver. Vse živali tamkajšnjih ledenih krajev postanejo njegov plen. Ubranijo se ga samo orjaški mroži, ki so včasih tudi 1000 kg težki. Beli medved je silno urna žival. Celo na smučkah ga človek ne more dohiteti.

Nekega dne je straža na ladji sporočila, da vidi medveda. Mornarji so se naglo oborožili. Tam zunaj na morju so res zagledali belega medveda, ki je nekaj sto korakov daleč plaval mimo ladje proti suhi zemlji. Motorni čoln je bil kmalu blizu medveda, kateri se je vznemiril zaradi ropotanja motorja in se skušal z naglico rešiti na suho. Motorni čoln pa je bil hitrejši. In vendar se mornarji tega medveda niso lotili, ker je bil prevelik in prestar ter bi bil lahko ugonobil ljudi in čoln. Pač pa so mornarji počakali, da vidi, kam bo krenil. Ta previdnost je bila zelo potrebna.

Malo časa prej je namreč neka taka odprava v Severnem ledenem morju slabo naletela, ko je tako hotela ujeti starega medveda. Z motornim čolnom so se neprevidni mornarji medvedu toliko približali, da so lahko vrgli nanj močno zanjko, katerega ga je res prijel okrog vratu. Da so lažje vrgli zanjko, so mornarji ustavili motor, in to je bila njihova nesreča. V tistem hipu, ko je medved začutil, da se je zanjka zadržila okrog vratu, se je obrnil in s strašnim sunkom planil proti čolnu. Preden so prestrašeni mornarji mogli zgrabiti za puške, je bil medved že v čolnu ter v nekaj hipih pobil vse mornarje, le dva sta skočila v ledeno vodo in plavala. Razdivjana zverina je polomila ves čoln, nato pa planila v morje ter ugonobila še tista dva mornarja, ki sta se hotela plavaje rešiti. Preden je prišla pomoč z dalje, odkoder so vso to tragedijo morali mirno gledati, je bilo že vse končano in tudi medved je že izginil. Zato se izkušeni lovci poslužujejo vse previdnosti in nočejo odraslih medvedov loviti iz čolna.

Pač pa je ta motorni čoln previdno plaval za medvedom in ugotovil, kje je stopil na suho. Drugi dan se je tam izkrcala pasja vprega s sanmi. Naenkrat so psi zavohali medveda. Lovci so pse naglo odvezali, pripravili zanjke in puške. Vendar ljudje nikjer niso opazili medveda, psi pa so se zakadili proti nekemu snežnemu gričku, ki je bil kakih 100 korakov stran. Čim bližje so prihajali psi temu gričku, tem bolj se je griček dvigal. Slednjič so videli, da se je iz snega dvignil orjaški medved, se postavil na zadnji nogi in se lotil psov. Psi so se umikali, medved pa je šel za njimi. Naenkrat je bliskovito udaril

s prednjo tace, in razmesarjen pes je v visokem loku zletel v sneg. Zagrmelo so puške in orjaški medved je bil mrtev. Takoj nato so psi zagledali dva druga snežna grička, iz katerih sta se izmotala dva mlada medveda, velika nekako tako, kakor star bernardinec. Psi so ju obkolili in ju zadrževali. Medtem so prihiteli lovci. Kmalu je imel vsak medved svojo zanko okrog vratu, nakar so začeli vleči ujeto žival proti bregu. Medveda sta se upirala, ljudje so vlekli, zadaj pa so priti-

skali na ujeto živali psi. Končno sta medveda padla na hrbet in sedaj so pse vpregli v vprego, nanje navezali ujeto medveda in ljudje in psi skupaj so srečno privlekli živa medveda do motornega čolna. Medtem je večji motorni čoln že pripeljal močne jermene in železne kletke. Vendar je minilo več ur, preden sta bila oba medveda v kletkah in na ladji.

Čez štiri tedne se je ladja s tem plenom srečno vrnila. Ujeta medveda sta bila vredna kakih 5 milijonov dinarjev.

Peking, katerega so zasedli Japonci.

Vineta - staroslovansko mesto

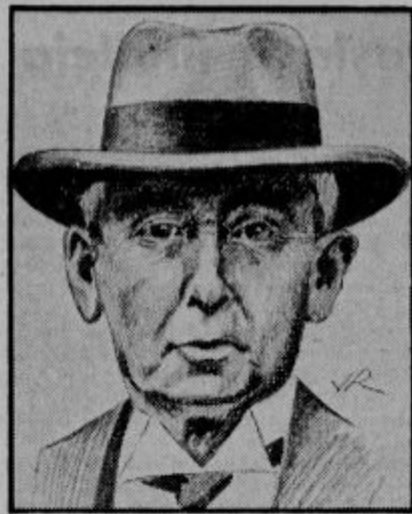
Tam gori ob Baltiškem morju je nekoč bila dežela polabskih Slovanov, ki pa so v vojskah z Nemci izginili. Iz tistih časov je znano ime slovečega mesta Vineta, o kateri pripoveduje pripovedka, da jo je požrlo morje. Današnje prebivalstvo tistih pokrajin govori seveda nemško. Toda mnogo rodovinskih in krajevnih imen izpričuje slovansko poreklo. Ribiči tam gori se še danes izogibljajo voda okrog Koserova in Cinovica (Koserow, Zinnovitz — so očitno slovanskega porekla), boječ se, da bi prišli preblizu pogreznjeni Vineti. Znanost pa dolga stoletja ni mogla dognati, kje je stala nesrečna Vineta. Cast, da stoji na zemlji nekdanje Vinete, so si lastila vsa baltiška kopališča, zlasti pa Ahlbeck, Sedinemünde, Zinnowitz, Usedom in Koserow. L. 1930 pa so na višinah Galgenberga našli prve sledove nekdanje naselbine. Odkrili so zgornjo plast hriba, v katerem je bilo 100 grobov. Ti grobovi so bili po svoji obliki vikingiškega porekla, a njihova vsebina je bila slovanska. Kjer so se te gomile nahajale, je bila zemlja valovita. V grobovih pa niso našli okostnjakov, ampak le kosti in pepel, kar bi dokazovalo, da so mrličje sežigali.

Zanimivo je, kako so našli ta grobišča. Neke noči je ob morju okrog Galgenberga divjal silen vihar. Upravitelj kopališča v Dievenowu pa je drugo jutro našel pred svojimi vrati človeško lobanjo, katere se je bila prikotila s hriba. Zasedoval je, odkod bi bila lobanja prišla, in tako so odkrili ta stara slovanska zemljišča. Kmalu so tudi pri kopanju kanala naleteli na nova grobišča, tako, da so l. 1934 odkrili na takozvanem Silberbergu in Galgenbergu celo slovansko naselbino, v kateri so našli mnogo srebra ter ostanke starih zgradb.

Poljaki trdijo, da so Vineto ustanovili

Poljaki, Nemci pa trde, da izkopani ostanke niso poljski, ampak nordijski in slovanski. Pisec Adam Bremenski, ki je pisal svojo kroniko l. 1070, pripoveduje, da so bili prvi prebivalci Vinete Litijci, plemu rodu Vilcev. Vsekakor bi tudi ta imena dokazovala slovansko poreklo nekdanje Vinete.

V drugih izkopanih plasteh so našli ostanke stavb, ki so nosile slovanski značaj, čeprav niso bile v vsem podobne sicer običajni slovanski stavbi. Ta plast je ležala kakega pol metra globoko pod gnojem. Nemški znanstveniki sedaj opazujejo, da je bila Vineta od l. 900—1184, ko so jo Vikingi razdejali, središče germanske, nordijske in slovanske kulture, toda brez vsakega poljskega vpliva (kakor bi Poljaki ne bili Slovani!). Starodavne pripovedke so pripovedovale, da je Vineta bila bogato mesto. Še sedaj se tam hrib imenuje Silberberg (Srebrni breg). V tem griču so kopali in v njem sicer niso našli srebrnih zvonov, ki so baje nekoč v Vineti zvonili, pač pa silno veliko srebra, srebrnega denarja in srebrnih okraskov. Nekateri noveci so imeli podobe bizantinskih cesarjev. Na nekaterih arabskih novecih pa so našli podobe kalifov z napisom Mohamed. Ta denar so vsekakor prinesli judovski in arabski trgovci. Ta bogati srebrni zaklad pričča, da je bilo v Vineti veliko skladišče srebra za vojne čase. Saj pripoveduje že omenjeni pisec Adam Bremenski, da je v Vineti polno blaga in zabave. Vineta je namreč bila važna obmorska postojanka. Poleg arabskega in slovanskega srebra pa so našli v Vineti tudi že novce iz nemških krajev, kakor tudi iz Francije. Sedaj nemški znanstveniki te najdbe raziskujejo ter skušajo ugotoviti zvezo med nordijsko in slovansko kulturo v teh nekdanj slovanskih krajih.

Predsednik mednarodne konference dela, katere sedaj zboruje v Zenevi, je nekdanji delavski minister v Južni Afriki Creswell

Zgodbe o varčnosti

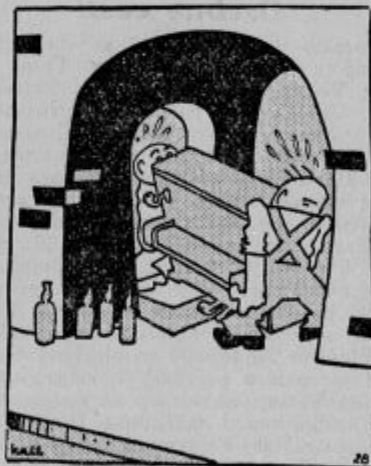
V neki hiši so bili tudi na svoj način varčni ljudje. A tudi ta zgodba ni iz Skotske! — Je prišel nekoč popotnik ves utrujen v kmečko hišo in prosil prenočišča. V hiši sta bila mož, žena in šest otrok. Dejali so mu, da lahko prenoči, le počakati mora, da otroci zaspijo. Kaj je napravila žena: po dva otroka je položila v posteljo, počakala, da sta zaspala in ju varno položila na tla. Nato je vzela druga dva in storila prav tako — in še v tretje, dokler ni vseh šest otrok, drug poleg drugega, lepo spalo na tleh. Tedaj je povabila žena popotnika: »Prosim, zdaj pa kar ležite!« Popotnik je res legel in kot bi mignil — zaspal. Ko se je zjutraj zbudil, je ležal na tleh zraven vseh šestih otrok, v postelji pa sta ležala in spala gospodar in gospodinja! — Znati je treba! —

Razstreseni profesor

Sloveč učenjak in profesor je pred kratkim obiskal Monakovo, kjer je najel v nekem hotelu sobo št. 23. Udeležil se je slavnosti v takozvanem »Nemškem muzeju« ter se potem vrnil v svoj hotel, kjer je stopil v sobo št. 23, da bi po kosilu malo podremal. Toda učenemu gospodu se je takoj zdelo nekaj sumljivo. Iskal je svoje copate, da bi jih obul, pa jih ni našel. Poiškal je svoj kovčeg, pa ga tudi ni našel. Odprl je omaro, da bi zamenjal svoj frak s suknjičem, pa je v omari zagledal viseti žensko obleko. Ves ogorčen je pozvonil in divje razsajal, kako si hotelsko osebje upa v njegovo sobo pustiti žensko, njegove stvari pa odstraniti. Kmalu so se zbrali okrog divjajočega profesorja vsi uslužbenci hotela. Dolgo je trajalo, preden so gospodu profesorju dopovedali, kar so sami dognali, da je namreč gospod profesor res najel sobo št. 23 — toda ne v tem hotelu, ampak v nekem drugem.

Roparji napadli japonski oklopni avto

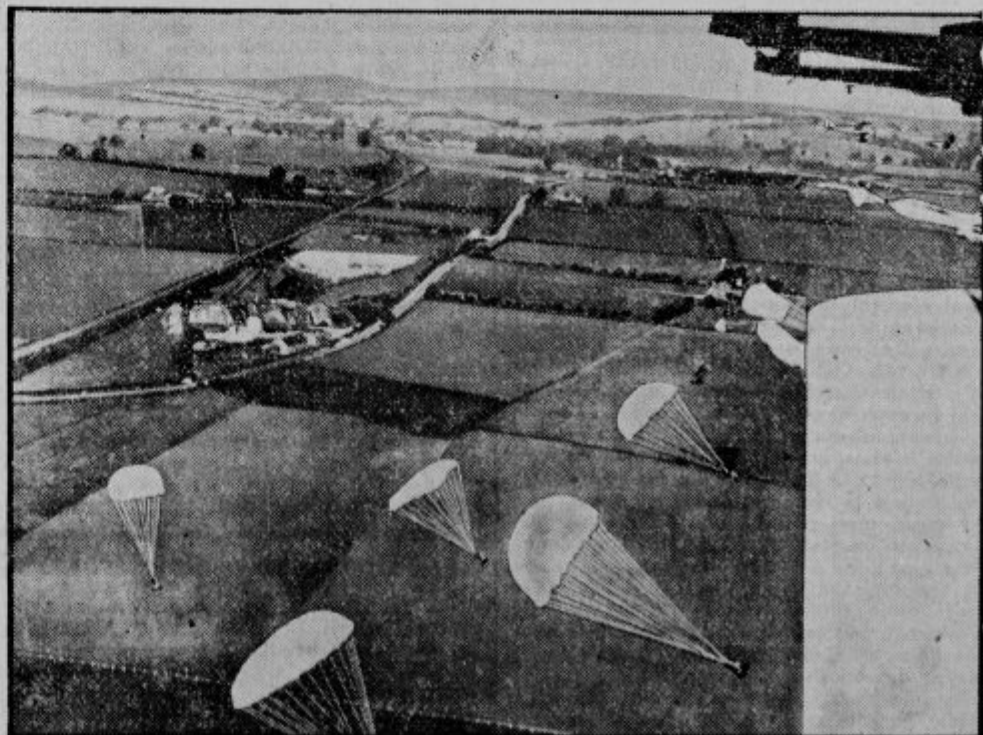
Iz Mandžurije poročajo, da so kitajski roparji južno od mesta Kirin napadli oklopni avtomobil japonske vojaške žandarmerije. Postrelili so vse, kar jih je bilo v avtomobilu: častnika in tri orožnike. Nato so sami sedli v oklopni avtomobil in se odpeljali. V avtomobilu je bila tudi velika pošiljatev denarja, katere so se roparji tudi polastili.

»Ti, Pavel, meni se zdi, da tega klavirja ne spravi noter.«
»Kaj noter! Saj si že ves čas prizadevam, da bi ga spravil ven!«

Durban, glavno mesto Natale v južni Afriki, nad katerim se je utrgal oblak. Obenem je začel mestni sneg, kar se v južni Afriki ob tem času še ni zgodilo

Pri velikih vajah angleškega letalskega brodogoja je kar deset ljudi s padali poskakalo iz letal

Gospodarstvo

Naše gospodarske razmere

V torek zvečer se je vršil občni zbor Trgovskega društva Merkur, ki je matična organizacija slovenskega trgovstva. Predsednik društva g. dr. Fran Windischer je sestavil za ta občni zbor zanimivo poročilo, iz katerega posnemamo tele odstavke:

Današnji časi niso všečni. Težko je priti v kako okolje, kjer ni trpkih besedi. Tudi na račun našega trgovca kot poklicnega posrednika med proizvodnjo in potrošnjo je čuti mnogo nepravilnih besedi. V času stiske in zmede se poizkuša od različnih zdravnikov, izprašanih in neizprašanih, zdraviti gospodarske bolezni. Malo teh poizkusov se je obneslo, skoro dosledno vsi poizkusi so pa slabo končali, če so izločili trgovsko delo. Celo v državah, kjer je mnogo trdne volje in navdušenja za takozvano stanovsko ureditev države, je predlansko leto od glavnega vodnika padla beseda, da je uspešno gospodarstvo nemogoče brez nepogrešnega dela poklicnega trgovca. Prepričani smo, da bo tudi pri nas prišlo pravočasno spoznanje, da dela poklicnega, izvežbanega, solidnega trgovca ni mogoče poročati v modernem gospodarskem življenju. Prepričani smo, da trgovska iznajdljivost tudi v težkih časih najde pot iz zadušnih sotesk.

KAKO JE BILO VČASIH

Gospodarsko blagostanje in z njim v zvezi živahen kulturni razvoj sta nastajala v času velikega in neoviranega prometa ter razgibanja izmenjave blaga in dela. Blago je šlo za visoko ceno in delo za delovnimi prilikami in boljšim zaslužkom. Doživeli smo svobodo blagovnega prometa, svobodo denarnega prometa, svobodo gibanja človeka in njegovih sposobnosti. Zadnja leta pa se kakor obrnilo in se vsepovsod delajo ovire in ograde svobodi človeka, blaga in denarja. Blagovne prepovedi, določanje dopustne množine blaga za uvoz v tužino, barantanje in mešetarenje med izvozom in uvozom potom dogovorov za kompenzacije, vse to doživljamo danes. Včasih gredo največje spremembe tiho in bežno mimo nas, čisto tudi mimo strokovnjakov neopaženo. Vse to se dela celo v velikih državah, ki so bile doslej poznane kot zastopnice svobode blaga, denarja in selitve. Preizkušeni nauki se mečejo med staro šaro in strumno korakamo v očiakovske razmere, ki so bile pri nas in drugod še pred komaj 40 leti, pa pri tem pozabimo, da je v tistih očiakovskih časih bilo gospodarsko, politično, kulturno in socialno vse drugače pri nas in drugod. Slabi prijatelji naroda in ljudstva na vso sapo kriče, da še nikdar ni bilo tako slabo na svetu. Ustvarja se, človek ne ve, zakaj, v vsakem pogledu nerazpoloženje in tožiti sliši tudi ljudi, ki jim to gre v račun radi njih dobre konjunktore. Težko je govoriti danes resnico, kateri se dela čisto iz političnega nerazpoloženja grdo krivico, ali je dejstvo, da so pota, ki jih neizprašani gospodarski vedeži nasvetujejo, za trezno tehtajočega človeka komaj pripravna, da nam pokažejo pot v boljše čase in prilike. Slepe oči za napake in razvade pa na drugi strani pretirani obeti in obljube vsesplošnega paradiža niso na mestu, osobito ne v krajih, v katerih je bilo treba vedno mnogo delati, mnogo varčevati in biti zelo skromni, pa je pri vsem tem bilo za močnejšo dele naroda premalo prostora in zaslužka.

Novice iz Italije

Ze dolgo časa se nahaja kritje lire na višini 40 odstotkov, kolikor znaša zakonito kritje z zlatom. Ker pa je bilo jasno, da se tega kritja ne da več držati kljub vsem ukrepom proti odtoku deviz, je Italija sklenila uvesti kot podlago za denar tudi srebro ter je v ta namen sklenila vzeti srebrni denar iz obtoka in ga zamenjati za bankovce, pa ne za bankovce Italijanske banke, za državne bankovce. Obtok srebrnega denarja je znašal 30. aprila 1935 1635 milj. lir. Pričakuje se, da bo ta količina vnesena v bilanco banke po tržni ceni, ki pa za vso to količino znaša komaj 400 milj. lir. Ves zlati devizni zaklad Italijanske banke znaša trenutno 5883 milj. lir.

★

Trgovinska bilanca. Izravnava italijanske trgovinske bilance po časopisnih poročilih le počasi napreduje. V mesecu maju je znašal uvoz v Italijo 552.91 (aprila 649.68, maja pa 619.98) milj. lir. Izvoz pa je znašal v maju letos 380.44 (aprila 1935 426.18, maja lani 438.74) milj. lir. Skupno je v prvih 5 mesecih t. l. znašal uvoz v Italijo 3.121.12 milj. lir, izvoz pa 1964.42 milj. lir, tako, da je znašala pasivnost 1156.7 milj. lir, dočim je znašal v prvih 5 mesecih lani 1149.02 milj. lir.

Industrijska produkcija. V prvih štirih mesecih t. l. je industrijska produkcija v Italiji znatno narasla, zlasti je zaradi naraščanja zaposlenosti v oboroževalni industriji. Medtem pa je tudi narasla znatno draginja. To se vidi iz indeksa cen na debelo, ki je narasel od 280.23 januarja na 306.18 maja 1935 (1913 = 100). Narasla je produkcija železa in jekla, živega srebra, predvsem iz drugih rudnikov, ne idrijskega rudnika.

Letina pšenice

Dne 17. junija 1935.

Vedno bolj se približujemo času letošnje žetve pšenice, vedno bolj pa tudi raste zanimanje za to, kakšne bodo letos cene pšenice. Posebno je to zanimanje znatno radi tega, ker se vedno govori o valorizacijskih ukrepih v svrhu doseganja višjih cen za kmetovo pšenico. Vendar do danes še ne poznamo dovolj konkretnih predlogov in je v tem oziru položaj negotov.

V splošnem kaže, da bo letos pšenična letina boljša kot lani. Po uradnih cenitvah je znašala lani 19.8 milj. met. stotov po prvotni cenitvi, samo 18.6 milj. met. stotov pa po končnoveljavni cenitvi kmetijskega ministertva. Od lanske žetve nam je ostalo neprodanih še okoli 800.000 do 1.000.000 met. stotov, ker je bil letos izvoz slab, pa tudi domači konzum od leta do leta nazaduje. Če računamo, da bo letošnji pridelek dal okoli 20 milj. met. stotov, bomo imeli skupaj na razpolago okoli 21 milj. met. stotov. Domači konzum je ceniti na 17—18 milj. stotov in nam bo torej preostajala velika količina, ki bi jo morali izvoziti. Seveda se ne smemo onemamljati napake iz prejšnjih let, o ka-

POLEG KMETIJSTVA POTREBUJE-MO TUDI INDUSTRIJO

V naglici se pri nas rado pozablja, kako smo živeli, od česa živimo in moremo živeti in se le prečesto prezre, da je tudi v poljedelskem pogledu naša ožja domovina premalo oblagodarjena, da bi mogla prehraniti s svojo kmetijsko produkcijo svoje prebivalce. Naši pridi in naše cene so drugi, kakor v poljedelsko obilnih krajih naše domovine. Preko dejstva, da trajno ne moreš doseči in držati visoke cene tistim predmetom in pridelkom, ki so na razpolago v preveliki množini, ni mogoče priti. V tem pogledu se zastoni trudijo najboljše glave in najboljše volje ne pride do kraja problemu. Svet se je preobrazil, žita vseh vrst, razen morda koruze, je danes že preveč vt krajih, ki so ga prej kupovali in treba bo tudi v naši državi predurati kmetijsko produkcijo. Premalo so zadele v živo besede, ki jih je zapisal naš zastopnik na lanski žitni konferenci v Londonu, ko se je vrnil iz konference, kjer je imel priliko doživeti sredi poklicanih zastopnikov pravo razodetje o preogromnih množinah kmetijskih pridelkov.

Zdi se nam, da je tudi zelo pogrešno stališče tistih, ki lahkomišljeno pišejo proti industriji, obrtnosti in trgovini v naših krajih. Pozabljajo menda iz nepoučenosti vprašati se, kam bodo s številnim našim industrijskim delavstvom, ako preneha dim v množestvilnih naših industrijskih dimnikih. Samo za ceno enodnevnega uspeha in beganja ljudi in njih duš vendar ne kaže žagati in sekati temeljnih osnov našega gospodarskega ustroja v Sloveniji. Mesto praznih besedi, ne bi škodilo zanimati se med trgovci in obrtniki, koliko škode so utrpeli z vsem svojim okoljem tudi oni, ko je prenehalo prejšnje živahno delo v premogovnikih in z njimi v zvezi stojičih obratih. Dober poznavalec gospodarskih razmer doma in v tužini je danes, ko je vseh vrst industrijskega in poljedelskega blaga odveč in poceni na ponudbo, pa tudi naši najbližji industrijski sosedi vsako leto še izpopolnjujejo svojo kmetijsko produkcijo. Dejstvo, da bi tudi 100 vagonov žita ne mogli prodati več v tužino, če bi tudi ustavili vse svoje tovarniške obrate. Nepremišljeno se pri nas rado govori celo v krogih delavskih zastopnikov in njih časopisju o odpravi carinske ograde in se pri tem pozablja na najboljše gospodarske koristi in potrebe Slovenije, ki je v kmetijski produkciji premajhna in preslabo, pa izgubljala sedaj še tudi pri naših najboljših zaveznikih in prijateljih trg za prevažno blago, to je les, ki je odločilne važnosti za našega kmetijca, obrtnika, industrijca in trgovca. S krilaticami se da razburjati svet in izživati aplavz na shodih, toda ne more se preko nemišljenih dejstev in gospodarskih izkušenj in zakonov. Lepo je prihajati z vedno novimi zahtevami, hvaležno je prijeti in v časih od časa javne licitante na shodih in v časopisih za uvedbo vseh mogočih res koristnih naprav, pa se pri tem nikdar ne vprašati, ali ni boljše sovražnik dobrega, ali smo po svojem gospodarskem položaju sposobni za vse nove lepe in koristne naprave, ki jih še nimamo in so poželjne, ako medtem škripajo osnove obstoječih naprav. Ne pozabimo, da en rod, ki je celo v krizi, ne zmore vsega; naš pregovor pravi, da se počasi daleč pride.

terih je naša javnost dovolj poučena. Saj je dovolj potov in načinov, da se stori kolikortoliko pravična cena.

Danes se že trguje nova pšenica na podlagi 125 za drugo polovico avgusta, vendar posebne živahnosti v tej kupčiji ni, ker je kupcev malo, saj se zadnja leta kupna moč našega delavstva in drugega siromašnega prebivalstva še nadalje zmanjšuje in prehaja konzum predvsem na cenejšo koruzo.

Borza

Ljubljana, 18. junija 1935

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha in Bruslja. Popustili so London, New York, Pariz in Trst, dočim sta narasla Amsterdam in Praga.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na ljubljanski borzi neizpremenjen, dočim je na zagrebški borzi popustil na 8.725—8.825. V Beogradu je notiral 8.7425—8.8425. — Grški boni so nadalje narasli v Zagrebu na 58.65—59.35, v Beogradu pa celo na 59.05—59.75. Angleški funt je popustil v Zagrebu na 233.45—235.05, v Beogradu pa 234.10—235.71. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.20—6.30.

Ljubljana: Amsterdam 2958.15—2972.75, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 738.47—743.53, Curih 1424.22—1431.29, London 214.27—216.32, New York 4324.30—4360.62, Pariz 287.75—289.18, Praga 182.12—183.22, Trst 356.81—359.90.

Promet na zagrebški borzi 601.330 Din.

Curih: Beograd 7, Pariz 20.205, London 15.06, New York 305.873, Bruselj 51.65, Milan 25.125, Madrid 41.90, Amsterdam 207.55, Berlin 123.50, Dunaj 37.73, Stockholm 77.65, Oslo 75.65, Kopenhagen 67.20, Praga 12.79, Varšava 57.73, Ate-ne 2.91, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.64, Buenos-Aires 0.8075.

Vrednostni papirji

Tendence je bila deloma slabšeja, deloma pa neizpremenjena. Popustili so tečaj 7% investicijskega posojila, vojne škode ter 7% Blerovega posojila, uvrstilo pa se je edino 7% stabilizacijsko posojilo. Promet je bil slabši kot včeraj.

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 80—82, agrarji 45—47, vojna škoda promptna 359—361, begluške obveznice 62—63, 8% Blerovo posojilo 75—76, 7% Blerovo posojilo 65—66, 7% posojilo Drž. h. banke 72—73, 7% stab. pos. 80—82.

Zagreb, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 80.25—81, agrarji 45.50—46, vojna škoda promptna 360 bl., 6. 7. 360 bl., 8. 358—360 (360), 9. 360 bl., begluške obveznice 62.25—63, 8% Blerovo posojilo 76 bl., 7% Blerovo posojilo 65—65.75, (65.25), 7% posojilo Drž. h. banke 72—73, 7% stab. pos. 81—83. — Delnice. Priv. agrarna banka 221.50—223.50, Trbovlje 125 bl.

Beograd, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81—82, agrarji 47.50 bl., vojna škoda prompt. 353.50—357 (357), 9. 357—357.50 (357.50), begluške obveznice 65—63.50 (65.75), 7% Blerovo

Sport

Berlinska olimpijada

»Kličem mladino sveta« je napisano na olimpijskem zvonu, ki se bo prvokrat oglašil z olimpijskega stolpa na dan 1. avgusta 1936, ko se otvorijo XI. olimpijske igre. In zvon, ki bo visel v stolpu berlinskega olimpijskega stadiona, bo privabil v resnici toliko mladine sveta, ko doslej te nobena svetovna olimpijada. Ze danes lahko računamo, da bo sodelovalo nad 50 narodov z več kakor 4000 sportniki. Zanimanje po vseh kulturnih državah je ogromno in priprave so že danes, torej več ko eno leto pred prireditvijo, dosegle take rezultate, da brez presenečenja v Berlinu ne bo šlo. Sedaj si pa oglejmo priprave Nemcev, oziroma kaj je vse Nemčija pripravila na prostorih, kjer se bodo odvijale prihodnje leto svetovne borbe.

Središče vseh sportnih naprav tvori olimpijski stadion, ki se nahaja na 131 ha obsegačem državnem sportnem polju. Le-to se nahaja na zapadni strani Berlina nedaleč od Spandava. Stadion sam ima prostora za 100.000 gledalcev. V areni je 400 m dolgo tekališče, kakor zahtevajo mednarodni predpisi, v obeh polkrogih na koncih igrišča pa se nahajata po dve progi za metanje kopja, doskočišč za skoke v višino, daljavo ter troskok. Razume se, da je tu tudi pripravljeno za metanje diska in krogla. Igrišče za nogomet meri 70×105 m. Pod areno so predori, ki vodijo v areno ter v slačilnice. Okrog in okrog med gornjimi in spodnjimi prostori se nahajajo poleg oblačilnic prodajalne, paviljoni z okrepčili ter pošta in sanitetne postaje. V sredini na južni daljši strani se nahaja častna tribuna, spodaj pa loža za sodnike. Nad častno tribuno pod streho se nahajajo prostori za poročevalce, telefonski in telegrafski urad. Na zapadni strani so odprta vrata s pogledom na 76 m visok olimpijski zvonik, ki nosi 15 m dolge vrvi, na katerih visijo kamni, na katere se vklešajo imena zmagovalcev v navzočnosti gledalcev. Takoj pri stadionu se razprostira plavalni stadion, ki ima prostora za 18.000 gledalcev. Ima dva bazena, eden v izmeri 20×20 m namenjen za skoke, drugi v izmeri 20×50 m za plavalne tekme. Oba imata posebne naprave za ogretje t. dr. Tribune ter slačilnice, okrepčevalnice in prostori za poročevalce so zvezani potom podzemnega predora z velikim stadionom ter s prostori nemškega sportnega foruma. Za 10 m visokim stolpom na južni strani so restavracije s terasami proti plavalšču, medtem, ko se nudi na severni strani pogled na sportna polja. Za veslaške tekme so preurejeni in povečani prostori na tradicionalni nemski progi v Berlinu—Grinaw. Vsega skupaj e-jam prostora za več ko 200 čolnov v treh poslopih. Tribune se povečavajo tako, da bo na njih prostora za 20.000 gledalcev. Za rokoborbo, dviganje uteži in boks je namenjena takozvana »Deutschlandhalle«, ki ima prostora za 20.000 gledalcev. Dvorane za sabljanje se nahajajo na prostorih sport. foruma. Za kolesarske dirke se gradi poleg »Deutschlandhalle« poseben kolesarski stadion. Prostori za streljanje se nahajajo v Berlinu-Wannsee, jahalci imajo na drž. sportnem polju, blizu stadiona, lasten prostor za svoje turnirje; tam je tudi dovolj prostora za razne igre z žogami in tudi hokej-stadion je na tem prostoru.

Za jadranje so določeni prostori v zalivu v Kiel-u. V program olimpijskih iger spada tudi tekmovalje v umetnosti, v kateri bodo tekmovali sodobni umetniki v stavbarstvu, slikarstvu, kiparstvu, literaturi in glasi.

O priliki berlinske olimpijade se vrši kongres sportnih šol kakor tudi znanstveni kongres sportnih zdravnikov ter kongres za razna aktualna vprašanja poleg sej velikih mednarodnih sportnih zvez.

V veličastni stafeti z bakljami — o kateri je naš list že svoječasnno poročal — na nad 3000 km dolgi progi, od Olimpije do Berlina, bo teklo 3000 sportnikov z bakljo v roki. Proga gre iz Grčije, skozi Bolgarijo, Jugoslavijo, Madjarsko, Avstrijo, Češkoslovaško v Berlin. Med enajstidnevni tek, katerega start bo 21. julija 1936 o polnoči v Olimpiji in katerega cilj bo 1. avgusta 1936 popoldne v olimpijskem stadionu v Berlinu, se bodo vršile v vseh glavnih mestih olimpijske slovesnosti s sportnimi prireditvami in govori o pomenu modernih olimpijskih iger.

Nemčija vabi na olimpijado sportno mladino vsega sveta. Vsaka država lahko pošlje do 30 mladih sportnikov, ki bodo gostje nemškega organizacijskega odbora. Vsa ta mladina bo taborila skupno z nemško v bližini Berlina. Tu bo imela priložnost, da se bavi s sportom, si ogleda olimpijske igre in zanimivosti Berlina ter njegove okolice. O priliki berlinske olimpijade bodo še razne druge prireditve, izleti itd., ker hoče Nemčija v vsakem pogledu prednjačiti vsem dosedanjim prirediteljem olimpijskih iger.

Prezreti ne smemo olimpijske vasi, kjer bodo nastanjeni sportniki — 3000 po številu — vsega sveta. Le-ta je oddaljena 14 km od olimpijskega stadiona. Pri vhodu je sprejemno, upravno in pošto poslopje ter prostori za zabavo. Na severni strani so prostori za prehranjevanje s 50 kuhinjami po okusu sodelujočih narodov. Za stanovanje je pripravljenih 150 hišic s kopalniciami in finskiimi kopalji. Vsaka hišica ima prostora za 20 atletov, v vsaki sobi pa sta po dve postelji. Sportnikom je na razpolago velika telovadnica in sportni prostor, kjer bodo lahko trenirali.

Iz prednjega si lahko vsak sam napravi približno sliko prihodnjih olimpijskih iger. XI. olimpijada ne bo samo revija kvalitete in kvantitete, ampak bo tudi revija ogromnih naprav in ogromnega programa, ki se bo odvijal v času od 1.—16. avgusta 1936 v Berlinu.

Primorje : Ilirija

Na praznik sv. Rešnjega Telesa bosta domača rivala odigrala na igrišču Primorja prvo, od dveh za letos domenihi prijateljskih tekem. Jutrišnja prijateljska tekma med črno-belimi in belo-zelenimi bo menda sploh njuno prvo prijateljsko srečanje. Ali se je treba morda zato bati, da bo tekma nezanimiva? Kaj šel Med Ilirijo in Primorjem sploh ni onega medija, prijateljskega tekmovalja. Če se spoprimega, gre vedno za nekaj, kar napravi borbo zaigrano. Še vedno so bila srečanja med domačima rivaloma na višku sportne ostrosti, ki se giblje samo v dovoljenih mejah. Zato pa so tudi borbe med Primorjem in Ilirijo zanimive in popularne. Občinstvo želi videti ostro borbo, vendar pošteno, pravo fantovsko tekmovalje.

V zadnjih letih ni bilo velikih rezultatov v srečanjih med obema tekmečema. Moči so kolikor toliko izravnane, obe močvi se vedno potrduita in napetja vse moči, zato tudi ne more nobeno toliko pretehtati nasprotnika, da bi prišla premoč do močnega številčnega izraza. Nemara da tudi tokrat ne bo drugače; in vendar je radovednost velika: kdo bo zmagal?

Odgovor boste prejeli na Primorju. Začnejo juniorji ob 15.30, rezerve ob 16.30 in prva moštva ob 18. Sodnik Rosenfeld iz Zagreba, po sporazumu.

★

Celje. Zvezdna kolesarska dirka je preložena na nedeljo, 23. junija z istim sporedom.

Team Zagreb—SK Celje. Na praznik popoldne bo na Glaziji v Celju prijateljska nogometna tekma med zagrebškim teamom in SK Celjem.

Sport na severu. Helsingfors, 18. jun. TG. Velikansko senzacijo je vzbudil sklep, sprejet na zborovanju vsenarodne finske atletske zveze, ki mu je prisostvovalo nad tisoč delegatov, da bodo finski sportniki še dalje bojkotirali vse švedske sportne prireditve, ker stoji na stališču, da je Švedska postopala krivično, ko je leta 1932 Paavo Nurmi diskvalificirala. Dne 5. maja je odbor sportne zveze sklenil, da bojkot prekine, ker ni v interesu oboje-državnega sporta, toda občni zbor zveze tega sklepa ni odobril in tako bo trajal bojkot Švedov še dalje.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935

vo posojilo 65 den., 7% posojilo Drž. h. banke 74 bl., 7% stab. pos. 85.50 bl. (82.50). — Delnice: Narodna banka 5800—6000, Priv. agr. banka 221.50—222.50 (222.25).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je nadalje čvrst za koruzo, ker se sliši o velikih količinah za izvoz v Italijo. Po današnjih informacijah so Italijani doslej kupili pri nas 4.000 vagonov koruze. Vse se to obračunava v italijanskem kliringu, dočim prej dobave za kolonije niso šle skozi klirng. V koruzi sploh ni blaga na trgu, tako, da so cene nominalne. Ponudba je popolnoma izostala. V pšenicah je položaj neizpremenjen, ravnotako tudi cene. — Na ljubljanski borzi so cene vseh predmetov zankrat ostale neizpremenjene, vendar je pričakovati zvišanje.

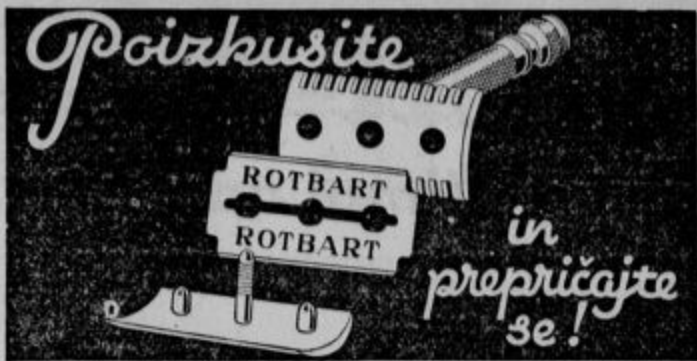
Ljubljana (franko nakladna postaja, plačilo proti doplatku). Pšenica: bč. 78 kg 2% 139—141. ban. 78 kg 2% 138—141. Oves: slav.

108—110. Koruza: bč. popolnoma suha s kvaliteto garancijo 79—81, ban. 77—79. Moka: ničla bč. 235—245, ban. 230—240, št. 2. 210—220, št. 5. 190—200. Otrubi: debeli 100—105.

Novi Sad. Koruza: bč. in srem. 77—78, ban. 74—75. — Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor in gbč. 124—126, srem. in gornja ban. 126—128, bč. in ban. potiska 150—152, slav. 150—142. Oves: bč. 98—100, srem. in slav. 98—102, Rž in ječmen neizpremenjeno. Koruza: bč. in srem. 76—78, bč. in srem. za julij 78—80. Moka: bč. og. in ogg. 200—220, št. 2. 180—200, št. 5. 160—180, št. 6. 145—160, št. 7. 115—125, št. 8. 90—95. — Otrubi in fižol neizprem. Tendence neizprem. Prometa ni!

Budimpešta: Tendence stalna. Promet sred. Pšenica: junij 16.71—75, zaklj. 16.71—72. Rž: junij 11.05—10, zaklj. 11.11—10, Koruza: julij 11.35—30, zaklj. 11.50—52; avg. 11.25—27, zaklj. 11.26—28.

Glavno skladišče za Jugoslavijo:
Hinko Mayer i drug, parf. oddelek, Zagreb.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovnjaški oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pelitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Kličite telefon št. 2005

in takoj pošljemo po Vaš **krzneni plašč**,

da ga Vam čez poletje shranimo in obenem izvršimo potrebna popravila za polovično ceno. — Plačljivo šele jeseni pri prevzemu.

Krznarstvo L. ROT, Mestni trg.

Službe iščejo

Zaposlenje išče

vsega dela vajeno, zdravo, pošteno dekle srednjih let. Ponudbe sprejema uprava »Slov.« pod značko »Grem za vsako plačo«. (a)

Inteligenten možki

išče nameščenje kjerkoli kot sluga, vratar ali slično. Obvlada nemški, hrvaški in slovenski jezik in pisarniške posle. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 6951.

Hlapec

vesten, trezen, pošten, zdrav, močan, z dobrim spravevalom, vajen vsakega popravila, zanesljiv — išče stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7031. (a)

Pridno dekle

vajena vsakega dela in kuhe — se priporoča v župnišče ali boljšo hišo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7025.

Službodobe

Iščem več oseb

za razpeščanje slik v mestu in na deželi. Za služek najmanj 100 Din dnevno. Dopise upr. »Sl.« pod »Brez kavcije« 7065. (b)

Kuharico

vajeno vseh hišnih del — iščem za svojo družino za dobo počitnice v vasi na Gorenjskem. — Plačam 300 Din mesečno in potne stroške. — Sprejem le zdravo in pošteno osebo. Ponudbe z opisom osebnih razmer upravi »Sl.« pod »Pridnost in poštenje« št. 7060. (b)

Sobarico

mlajšo, zmerno nemščine, sprejem za letoviški pension. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6940. (b)

Kovašk. pomočnika

sprejme v stalno delo J. Suhadolnik, Preseje 31 pri Ljubljani. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Hranilne knjižice

Kmečke in ljudske posojilnice ljubljanske prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7063. (d)

Posrestva

Doben oglaš v »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Novo stanov. hišo

v centru mesta, z dobrim donosom kupim. Polovico plačam v gotovini, polovico v hran. knjižicah. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod »700.000« št. 7068. (p)

Razno

Izkušena vzgojiteljica sprejme otroke v solčno vilo na Bledu v prijetno oskrbo in nadzorstvo. — Gimnastika, solčne kopeli, prvovrstna oskrba in zdravniški pregled. — Nemška in francoska konverzacija. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Vesele počitnice« št. 7085. (r)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KAJFEŽ

urur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inserat

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Posteljne mreže

v lesenih in železnih okvirjih ter železne postelje vseh vrst izdeluje in sprejema v popravilo najceneje P. Strgulc, Gosposvetska 13. Kolizej — Ljubljana. (l)

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebočičnik«. (k)

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Škornje

za narodno nošo prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7047. (l)

Obrt

Entel - ažur - plise izvrši ekspres — Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukel. (t)

NOVOST

za šivilje, (nešvilje) in krojače

8 navedenih damskih krojev:

plašč
jopa
obleka
bluza
krilo
angleški rokav
francoski rokav
ovratnik

za vse velikosti samo Din 30.—

Za pravo velikost je treba poslati natančno prsno mero

Dobe se pri T. KUNC Lastnik strokovne šole

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4/II.

Priporočajte povsod dnevnik

SLOVENEČ

Tinčkove in Tončkove prigode

57.

Tinček iztuhta novo zvijačo

»Nazaj k splavu!« je zaklical Tinček. »Novo idejo imam.« In sta stekla nazaj, kakor da jima gori za petama.

V kolibi sta hitro vrgla obleko s sebe in se začela mazati po telesu s čokolado, ki sta jo namočila v škafu. Samo okoli ust in oči sta pustila belo liso. Ko sta si tudi lase spretno navila, sta bila kakor krajcarja podobna — zamorčkom. Muki je debelo zijal v svoja mlada gospodarja in je bil najbrž prepričan, da se jima je zmešalo. Vteknila sta puški v bambusove cevi, se oborožila še z nožem in sulico, ter junaško odrinila novi pustolovščini nasproti.

Inserirajte v „Slovenca“!

KODAK Fotografski aparati na **O B R O K E** **JUGOAGENCIJA** ZAGREB, DRAŠKOVIČEVA UL. 34 ZAHTEVAJTE PROSPEKTE

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

VINO

Stara, renomirana dalmatinska firma, išče solidnega, agilnega, že vpeljanega zastopnika za Slovenijo za prodajo na veliko. — Ponudbe na Interklam dd. Zagreb, Masarykova 28, pod »Vino K-3211«

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

»Dorka, fantič je prišel.«

Koj ta trenutek že kleči čudovito mična hišna pred začudenim fantičem ter mu briše z volneno krpo mah z okornih čevljev; skoči zdajci spet na noge, ga poredno pogleda s črnimi očmi in mu zaviha desni krajec plaščka čez ramo. Potem mu nasuka koder las malce na čelo in se zasmeje, da se ji zabliškajo zobki.

»Tako — zdaj pa lahko pokaže, kako se zna priklanяти. Milostljiva gospica so bili že hudi, da ga ni toliko časa; pa če ima pamet —.«

»Jako hudi?« vpraša Ivan zaskrbljeno.

»Eo no — njihova milost bodo že odpustili!« ga potolaži Dorka dobrosrčno in poredno ter gre pred njim skozi vrata, ki zapirajo hodnik. Skozi težko zaveso pri vratih zvené kakor iz daljne dalje nežni glasovi spinetke. Neslišno stopita po mehki preprogi v sobo in Ivan obstoji. Valovje zanositih glasov zakipi proti njemu.

V kotu okna dokaj velike, temne sobe stoji spinetka in gospodična sedi pred njo belo oblečena. Poleg nje pa se ziblje vitek, črn možki, nalahno, kakor da ga srce boli, ob strastno sladkih glasovih, ki jih čara iz temnih gosli. Ivan si ne upa stopiti niti koraka naprej. Stoji ter posluša in groza ga objaja, ko se demonska sila in žar utrinjata iz neverjetno visokih leg te godbe. Ah — tu ni več loka ne strune, ne lasu ne jekla — tu ni nič več vezanega, tu je le še duh in strast.

Ko povese maestro lok, obsedi gospodična še za hipec in povzdigne obraz k njemu. Dorka priskaklja k spinetki in se pokloni:

»Dečko, vaša milost.«

»Aa!«

Urno vstane in čaka, da pride Ivan bliže.

»Zakaj pride tako kesno?« vpraša strogo in suho.

Osrmočen zajetja dečko:

»Sem moral — po pouku ostati v šoli.«

Smeh zadrhti gospodični na lepih licih.

»Po pouku ostati v šoli?« reče zateglo. »Zakaj?«

V strahoviti muki se vgrizne dečko v ustnice.

»Pazil nisem.«

Ko gospodična vidi, kako je zardel in kako zmeden gleda, kruto zoži ustnice in preiskuje brez usmiljenja:

»Na kaj pa je mislil, da ni mogel paziti? — Na kaj?«

»Tega ne povem,« reče Ivan in v trenutku se začuti spet močnega.

»Jaz pa hočem, da mi pove.«

»Nak, tega ne povem.«

Spet se zbudi v njem odpor proti njej. Rad bi ji zakričal strahovito hudo besedo v obraz, ko se zdajci gospodična zasmeje, kakor da je zagrulila, in maestru zašepeta:

»Eeco — ima že skrivnosti!«

»To bo zastran mene,« reče Italijan in glas mu drhti tako čudno.

Na malem stojalu poleg spinetke že leže note za drugo violino.

»No, naj poskusi!«

Ivan izvleče gosli iz goselnika, ki tako strahovito siromašen in oguljen leži na bleščecem se prtu na mizi. Italijan seže po njih.

»Ah, bene, bene! Una Stradivaria!«

Ko preigra Ivan prve note, mu upade pogum. Glasovi se plazijo kaj šibko in sirotno s strun. Pogleda

mojstra; ta mu pokima. Polagoma zapuša dečka občutek, kakor da ga izprašujejo pri skušnji; gode čimdalje prosteje. Ko pa slednjič razume, kaj hoče ta Francesco Maria Veracini s svojo sonato, tedaj pozabi na vse in se ves prelije v godbo.

Mrak se plazi v sobo in Ivan ne more več gosti drugega odstavka. Zardel odloži gosli. Gospodična vprašujoč pogleda maestra.

»Mislim, da bo znal!«

Živahno odvrne oni:

»Ah, kar dobro pojde! Kje se je učil?«

»Pri očetu.«

»Je bil godec, kaj?«

»Najprej organist v Beljaku, potem — so hodili okrog.«

Za hip vse premolkne. Oči gospodične mu berejo z zanimanjem v obrazu. Ivan gleda mimo nje skozi okno in postane žalosten. Ga pač tako prevzame vse to.

Dorka pride z dolgo papirnato prižgalico in nažge sveče na spinetki. Nažgati lestene, ji gospodična ne dovoli. Plaho in vedno plašneje zre Ivan okrog sebe. Tako lepo je tukaj, čudovito lepo. Temna soba, ki se v nji tu in tam utrinja svečava v skrivnostno lesket; rahli vonj po rožah, ki jih nikjer ni videti; preproga, ki na njej koraka niti ne slišiš — in gospodična, v belo svilo oblečena. Topla, rumenkasta luč lije doli po nabuljih gubah in se odbija in se ji svetlika na dragocenih zaponah na majkenih, majkenih čevljkah. Tenki prsti se ji igrajo poskušajoč partituro in zvence begajo čez tipke. In ko sklone glavo niže k notam, vidi Ivan, da ji lasje zlato bleste skozi puder. Vsa ta nežna lepota ga objemlje kakor sanje in kar zdrzne se, ko reče gospodična:

»No začnimo!«

S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjižarna.

Slovenska kuharica